Գ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 795 ՈՒՐԲԱԹ 29 ՕԳՈՍՏՈՍ 1886 (Ն. Տ.) 10 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1886 12 ԶԻԼՀԻՃՃԷ 1303

40 ՓԱՐԱ.

Նամակ կամ որ եւ իցէ գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

غلطه‌ده نورادونكيان خانده آرەولك
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար տարեկան	դահեկան	արծաթ	200
» » վեցամսեայ	»	»	100
» » եռամսեայ	»	»	50
Գաւառաց » եւ տեղական թղթատարով տարեկան	»	»	240
Գաւառաց համար եւ տեղական թղթատարով վեցամսեայ	»	»	120
Օտար երկիրներ, տարեկան	ֆրանք		56
» » վեցամսեայ	»		28

Դուրս ղրկուած լրագրաց ծանրոց ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է: Խմբագրութեան ղրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չդարձուիր:

Les annonces sont reçues à l'Eastern Agency place Karakeuy Deïrmen Han Constantinople.

Կ. ՊՈԼԻՍ, 27 ՕԳՈՍՏՈՍ, 1886

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՐԵԿԻ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ
(ՍԵՊՏ. 3ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ՍԵՊՏ. 7)

ԱՆԿՈՒՄՆ ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ԻՇԽԱՆԻՆ

ՍՐՏԱՇԱՐԺ ՏԵՍԱՐԱՆ Ի ՍՈՖԻԱ

Սոֆիայէ կը հեռագրուի սեպտ. 4 ին:

Զարին չոր, կտրուկ և յանդիմանական պատասխանն և Գերմանիոյ ռուսասէր դիտումներն ընդհանուր տխրութիւն պատճառեցին պուլկար ժողովրդեան մէջ: Իշխանին հրաժարումն այժմ ստոյգ է:

Սոֆիա մտնելուն վրայ, ժողովրդեան խանդավառ համակրանաց ցոյցերը դիտելէ և զինուորական Թափօրն աչքէ անցունելէ յետոյ, Իշխանը պալատ վերադարձաւ բոլորովին տխրադէմ: Մեծ դահլճին մէջ ընդունելով դիւանագիտական մարմինն և պուլկար սպաներն, Իշխանը բանախօսութիւն մ'ըրաւ, յորում յայտնեց թէ ո՛րչափ խորին վիշտ զգացած էր ապստամբ զօրաց և անոնց հետ գտնուող սպայից ընթացքէն: Ապա խօսեցաւ իւր անձին նկատմամբ Ռուսիոյ տրամադրութեանց վրայ: Սպաներուն կարդաց Զարին պատասխանն, և յայտարարեց թէ պիտի խորհրդակցի բանակին բարձրագոյն սպայից և ժողովրդեան հետ, և ապա պիտի ընէ հարկաւոր զիջողութիւններն:

Այս խօսքերն արտասանելով, Իշխանը կուլար, և ներկայք նմանապէս յուզեալ էին:

Դիւանագիտական մարմնոյ անդամ մը գիտել տուած լինելով Իշխանին թէ ապստամբ սպայք քիչուոր էին, Իշխանը պատասխանեց. «Անոնք իմ բանակիս լաւագոյն սպաներն էին. ինքզինքս չեմ խաբեր այդ մասին:»

Բոլոր ներկայք մեկնեցան յոյժ տըխուր:

Սպաներէն ետք, ներկայացան պաշտօնեայք: Իշխանն ըսաւ. «Շնորհակալ եմ այն զգացմանց համար զորս կ'արտայայտէք ինձ նկատմամբ. բայց սրտիս մէջ բաց վէրք մ'ունիմ: Իբրև մարդ, պակասութիւններ ունէի. բայց իբրև Իշխան կը հաւատամ թէ պարտքս կատարած եմ միշտ: Երբեք չթերացայ պարտականութեանցս մէջ, և ուր որ երթամ, պիտի աղօթեմ Աստուծոյ վասն բարեկեցութեան Պուլկարիոյ:»

Իշխանը քիչ մը կը դողար այս խօսքերն արտասանած ատեն, և ջղաձգական շարժմամբ մը կը սեղմէր իւր սրոյ երախակալը:

Մեծ գրգռութիւն կը տիրէ պուլկար սպայից մէջ: Այս երեկոյ ընդհանուր գումարում մը պիտի ընեն:

Սեպտ. 5ին ալ հետևեալը կը հեռագրուի Սոֆիայէ.

Սպաներն ընդունելուն առթիւ Իշխանին արտասանած բանախօսութիւնն, որով հրաժարելու միտադրութիւնը ծանոյց, զանազան կերպիւ կը մեկնուի: Ահաւասիկ այդ կարեւոր բանախօսութեան ճշգրիտ իմաստն.

«Եօթն տարիներ անընդհատ աշխատեցայ Պուլկարիոյ անկախութեան և պուլկարական շահուց պաշտպանութեան: Անդուլ անդադար մտահոգութեանցս առարկայ ըրի մանաւանդ բանակն և սպաներն: Այս վերջինները կը նկատեմ իբրև իմ ընտանիքս, իբրև զաւակներս: Իմ անձնական կացութեանս մասին ապահովեալ էի, զի շրջապատեալ տեսնելով սպայիւք, որք իմ ընկերներս եղած էին Պուլկարիոյ փառաց համար մեր մղած մարտերուն մէջ:»

Աստ Իշխանին ձայնը մարիլ սկսաւ: Ցորդ արտասուքներ ծածկեցին յանկարծ իւր այտեր: Ներկայ սպաներէն ոմանց ալ աչքերը Թրջեցան: Ամենուն դիմաց վրայ սրտայուզութեան նշաններն ակներեւ էին:

Իշխանը շարունակեց սապէս.

«Այն տխուր գիշերուան մէջ յորում Պետական Հարուածը կատարեցաւ, աղմուկ լսելով, հարցուցի ամենբանէ առաջ թէ զօրք կա՞յ դուրսն: Ինձ պատասխանեցին. «Այո՛»: Ցայնժամ սիրտս հանգստացաւ. զի վստահութիւն դրած էի բանակիս վրայ: Հակառակ այս ամեն դժբախտ դէպքերու, երբեք չկասկածեցայ իմ սպայից վրայ: Անոնք գիտցան պարագայից պահանջած արժանավայել ընթացքը բռնել իմ մեկնումէս յետոյ:

«Շնորհիւ Բօրօֆ հազարապետին և Մուդքուրօֆ գնդապետին, — (Իշխանն, այս երկու սպայից անունն արտասանելուն առթիւ, ողջագուրեց զանոնք,) — պուլկար սպայից պատիւը վերականգնեցաւ: Շուրջս կը տեսնեմ սպաներ որոց ամենքն ալ անձնուէր են: Մտադիր եմ մեկնիլ Պուլկարիայէն, գովեստ մ'ուղղելով այս սպաներու. զի հաւաստի եմ թէ բարեկարգութիւնը չպիտի խանգարի երկրին մէջ: Ի՛նչ պարագայից մէջ որ գտնուիմ, ազդեցութիւնս պիտի դնեմ ի ծառայութիւն Պուլկարիոյ, և Աստուծոյ պիտի աղօթեմ Պուլկարիոյ համար: Հոգիս միշտ պիտի լինի իմ սպայից հետ, և առաջին պիտի լինիմ իբրև կամաւոր իմ զինուորական ծառայութիւններս առաջարկելու, եթէ պուլկար բանակը պատերազմ մ'ունենայ մղելու մօտակայ երկրաց մէջ.... Ի վերջոյ, պէտք է ըսեմ թէ չեմ կրնար մնալ ի Պուլկարիա. զի Զարը չուզեր այդ բան: Որովհետեւ իմ ներկայութիւնս ի Պուլկարիա հակառակ է երկրին շահուց, հարկադրեալ եմ թողուլ գահը:»

Բօրօֆ հազարապետն յայնժամ խօսք առնլով, ըսաւ. «Ձե՛զ հետ պիտի լինինք միշտ: Սիրտ առէ՛ք, մեր սիրելի՛ Իշխան: Ցաւա՛լ:»

Իշխանը պատասխանեց. «Պուլկարիոյ անկախութիւնը կը պահանջէ որ մեկնիմ այս երկրէ. զի եթէ չմեկնիմ, ռուսական գրաւում տեղի պիտի ունենայ: Բայց, մեկնելէս առաջ, պիտի խորհրդակցիմ բարձրաստիճան սպայից հետ, և Խնամակալութիւն մը պիտի հաստատեմ՝ սպայից շահերը պաշտպանելու համար: Ամեն պարագայի մէջ, վստահութիւնս կատարեալ է բանակին վրայ:»

Նոյն երեկոյն, Գերմանիոյ հիւպատոսը գնաց տեսնել Իշխանն իւր պալատին մէջ: Ռուսիոյ հիւպատոսն ևս, Պ. Պոկտանօֆ, գնաց հոն: Իշխանը կրկնեց անոնց թէ որոշած է իշխանութենէ հրաժարիլ խիստ կարճ պայմանաժամու մէջ:

Այսօր մեծ խորհուրդ մը տեղի պիտի ունենայ, որում ներկայ պիտի գտնուին Պ. Ստամպուլօֆ և Պ. Քարավէլօֆ: Խնամակալութեան մը անուանումն հոն պիտի որոշուի:

Իշխանը քանի մը օրէն ճամբայ ելնել որոշած է: Բայց իրաց վիճակը կրնայ փոփոխումներ կրել: Կարելի է թէ սպայից գրգռութիւնն, որ յոյժ մեծ է, յառաջ բերէ նոր խառնակչութիւններ, եթէ ուզեն թոյլ չտալ որ Իշխանը մեկնի երկրէն: Ինչ որ ալ լինի, պուլկար սպայք չեն ծածկեր թէ մտադիր են չճանչել ռուսական պատուիրակն: Սպայք այսօր նոր գումարում մը պիտի ընեն, և Իշխանին պիտի իմացնեն թէ ի՛նչ ընթացք որոշած են բռնել եթէ պնդէ Պուլկարիայէն մեկնելու դիտաւորութեան վրայ:

Սոֆիա քաղաքն յոյժ հանդարտ կը մնայ:

—Սոֆիայէ ի Կ. Պոլիս ղրկուած հեռագրեր, սեպտ. 3 և 4 թուերով, կը ծանուցանեն նաև թէ «Պուլկար սպայք, ռուս սպայից վերադարձը չուզելով, ընդհանրապէս տրամադիր են թոյլ չտալ որ Աղեքսանդր Իշխան վերջնապէս հրաժարի:»

Փիլիպէէ կը հեռագրուի սեպտ. 2ին.

«Բոլոր պուլկար երեսփոխք կ'ամբաստանեն զՌուսիա թէ կ'ուզէ ստորնութեան վիճակի մը մէջ պահել զՊուլկարիա, զայն միշտ իւր տեսութեանց ու շահուց համեմատ վարել կարենալու համար: Պուլկար երեսփոխք կատարեալ անկախութեան կողմնակից են, և Պահպանողականք ու Արմատականք նոյն բաղձանքը կը տածեն, թէև կայ ռուսասէր փոքրիկ կուսակցութիւն մ'ալ: Ազգասէր Պուլկարք ուխտած են մշտնջենական երախտագիտութիւն առ Ռուսիա, բայց նաև երդուեալ են պաշտպանել ազգային անկախութիւնն, այն սկզբամբ թէ «Պուլկարիա Պուլկարաց պէտք է լինի»:

Պուլկարիոյ արտաքին գործոց նախարարն օգոստ. 24ին ծանուցագիր մը ղրկած էր Տէրութեանց, Իշխանապետութեան մէջ պատահած վերջին դէպքերը պատմող: Ծանուցագիրը կը վերջանար սա նշանակելի պարբերութեամբ.

«Այս պահուս երեք միլիոն Պուլկարք կը պահանջեն իրենց յոյժ սիրեցեալ Վեհապետն, և կը փափաքին օրինաւոր բարեկարգութեան վերահաստատումը տեսնել Իշխանին վերադարձին շնորհիւ»:

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ԻՇԽԱՆԻ ՍԽԱԼՆ

Անգլիոյ, Ֆրանսայի, Իտալիոյ, Աւստրիոյ և Հունգարիոյ լրագրութիւնք միաձայնու Աղեքսանդր Իշխանին և Պուլկարիոյ դատը կը ջատագովեն Ռուսիոյ դէմ: Գերմանիոյ պաշտօնական կամ կէս-պաշտօնական լրագիրք ռուսական Թմբուկը կը հնչեցնեն: Վիեննայի կառավարական Թերթերն ևս կը համակերպին Իշխանին հրաժարման:

Բայց անգլիական և այլ Թերթեր որք Իշխանը կը պաշտպանեն, գրեթէ միաձայնու կը պարսաւեն այն չափազանց խոնարհ և գրեթէ նուաստ լեզուն, որով Իշխանն յայտարարած էր առ Զարն ուղղեալ հեռագրովը թէ իւր Թագը Ռուսիոյ ձեռքէն առած լինելով, (անճիշդ խօսք մը,) պատրաստ է նորէն Ռուսիոյ ձեռքն յանձնել և մեկնիլ Պուլկարիայէն: Այս յայտարարութեամբ, կ'ըսեն Իշխանին համակիրք, Ն. Բարձրութիւն սխալ մը գործեց, և իրեն լարուած Թակարդի մը մէջ ինկաւ. զի առիթ տուաւ Զարին, իւր տհաճութիւնն հրապարակաւ արտայայտելով, իւր խօսքին վրայ բռնելու Իշխանն, և զնա պարտաւորելու որ ի գործ դնէ իւր դիտումն և հրաժարի:

Իշխանը, կ'ըսուի, աւելի քաղաքագիտական և աւելի առնական ընթացք մը բռնած կը լինէր, եթէ հանդարտօրէն շարունակէր երկրին կառավարութիւնն առանց հոգ ընելու Զարին կատաղութեան վրայ. բարեկարգութիւնը պահէր երկրին մէջ, Սերպիոյ հետ լաւ յարաբերութիւններ տածէր, Արև. Ռումելիոյ սահմանադրական խնդիրը լուծէր համաձայնութեամբ Բ. Դրան հետ, որ արդէն, վերջին դէպքերուն վրայ, նոր զիջումներ ընելու հակամիտութիւն ցուցած էր, և այլ ամեն շփոթութեանց մէջ քաջ ղեկավարի մը հաստատամտութեամբ գործէր:

ՀՐԱԺԱՐՈՒՄ ԻՇԽԱՆԻՆ
ԵՒ
ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ ՌՈՒՍԻՈՅ ՀԵՏ

ՀԱՒԱՍԻ ՀԵՌԱԳՐԵՐ
ԵՐԵԿՈՒԱՆ ՎԱՌՆԱՅԻ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԱՒ

ՍՈՖԻԱ, 4 սեպտ. Իշխանը պաշտօնապէս յայտարարեց նախարարաց խորհրդոյն մէջ թէ պիտի հրաժարի: Նախարարք և բանակին պետերը բողոքեցին այս որոշման դէմ, և ստիպեցին Իշխանը Պուլկարիա մնալ ի գլուխ կառավարութեան: Ն. Բարձրութիւն վերստին բացատրեց թէ, Զարին հակառակութեան պատճառաւ անկարող էր կառավարել երկիրն, ըստ որում ուրիշ Տէրութեան մը կողմէ ալ գործօն օգնութիւն մը չէր գտներ: Նաև, ռուսական գրաւման մը առաջքն առնլու և Պուլկարիոյ անկախութիւնն ապահովելու համար հարկաւոր է իւր հրաժարումն: — Կը պատմուի թէ ապստամբ պուլկար սպայից մէկ մասը փորձեր են օսմ. սահմանագլուխն անցնիլ: Անոնցմէ 20 անձինք ձերբակալուեր են պուլկար իշխանութեանց կողմէ, և երեք սպայք ալ սպաննուեր են օսմ. զօրաց կողմէ: — Պ. Պ. Ստամպուլօֆ և Ռատոսլաւօֆ, ռուս հիւպատոսին դիմելով, ծանուցեալ երեք պայմաններէն զատ, հարցուցած են նաև թէ, Ո՛վ է Ռուսիոյ ընտրելին յիշխանութիւն Պուլկարիոյ, հարցում որում Ռուսիա չէ պատասխանած բնաւ:

ՍՈՖԻԱ, 6 սեպտ. Սպայից մէջ եռացող յուզման առթիւ ծագած երկիւղներ ցրուիլ սկսան: Շատ մը սպայք մի քանի օր առաջ կ'ըսէին. «Թող չպիտի տանք որ Իշխանը մեկնի: Պետական հարուած մ'ալ մեք ի գործ պիտի դընենք, և պիտի պատժենք դաւադիրները:» Բայց գլխաւոր սպայք, ինչպէս Նիքոլայէֆ, Բօրօֆ, Մուդքուրօֆ եւ Բեդրօֆ, որք ի սկզբան իրենք ևս այս օրինակ դիտումներ ունեցած էին, խորհել սկսան այդպիսի ընթացքի մը հետևանաց վրայ, Պ. Պ. Ստամպուլօֆի, Քարավէլօֆի և Ռատոսլաւօֆի Թելադրութեամբ, որք հասկցուցին Թէ, իրաց արդի վիճակին մէջ, քանի որ Իշխանին մեկնումն անխուսափելի էր, քաղաքագիտական է գո՛նէ զայս զիջողութիւն օգտակար հանդիսացնել Պուլկարիոյ: Ահա այս տեսութեամբ և միաձայն հաւանութեամբ, դիմումներ եղան Ռուսիոյ և այլ հիւպատոսաց քով, պուլկար ազգին բաղձանքներն յայտնելով ի փոխարէն Իշխանին հրաժարման: Այս առաւօտ յայտնուեցաւ ռուս կառավարութեան պատասխանն, ուղղեալ, ո՛չ թէ Պ. Պ. Ստամպուլօֆի և Ռատոսլաւօֆի հարցումներուն, այլ նոյն իսկ Իշխանին մէկ անձնական հեռագրոյն առ Զարն, որ նոյն հարցմանց իմաստն ունէր: Ռուսիոյ պատասխանն, (որոյ բովանդակութիւնն արդէն հրատարակեցինք,) նպաստաւոր է մտաց խաղաղացման:

* *

ԿԱՐԵՒՈՐ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ԻՇԽԱՆԻՆ
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՎՐԱՅ

Բայց ամենէն աւելի միտքերն հանդարտեցնելու ծառայած է նոյն իսկ Իշխանին մէկ յայտարարութիւնն, այն այցելութեան միջոցին զոր ըրաւ զօրանոցներուն և բանակետղին: Ն. Բարձրութիւն, ներկայ գտնուելէ յետոյ զինուորական վարժութեանց, իջաւ ձիէն, և շրջապատեալ իւր սպայակոյտով և իբր 150 սպայիւք, պատմեց իւր ընտրութիւն ի գահ Պուլկարիոյ:

«Իրաց զօրութեամբն,—ըսաւ Իշխանը,— քանի մը տարի պաշտօն վարելէ յետոյ, իմ քաղաքականութիւնս հակառակ եղաւ Ռուսիոյ փափաքանաց ի մասին Պուլկարիոյ. զի իմ քաղաքականութիւն էր ազգային և անխախտ քաղաքականութիւն մը:

«Ըսուեցաւ թէ իմ անձս էր պատճառ գաղափարաց հակառակութեան որ երեւցաւ Ռուսիոյ և Պուլկարիոյ միջեւ: Իմ հրաժարումէս ետք ժամանակ անցնելով պիտի տեսնուի թէ Պուլկարիոյ Իշխանի՞ն անձը թէ պաշտօնն իսկ է արգելք Ռուսիոյ և Պուլկարիոյ անհամաձայնութեան, երբ Ռուսիա ձուլողական քաղաքականութեան մը հետևի Պուլկարիոյ մէջ:

«Կը հրաժարիմ Իշխանութենէ, ըստ որում իմ ներկայութիւն կրնայ մեծ դժբախտութիւններ բերել այս երկրի վրայ: Կը մեկնիմ սակայն համոզեալ թէ ձեր անկախութիւն պիտի պահպանուի:»

Աստ Իշխանն սպայից ծանոյց հիւպատոսներէն առած պատասխանն, և յարեց.

«Զարն իւր գաղափարաց վրայ յամառութեամբ պնդող մարդ մ'է, բայց միանգամայն պարկեշտ մարդ մ'է: Խօսք մը տալէն յետոյ կը բռնէ: Կը յորդորեմ զձեզ, որ մինչեւ վերջին վայրկեանը ձեր հաւատարմութեան փորձերը տուիք ինձ, մունջ մնալ, և իրաց նոր վիճակն յարգելով, ոյժ տալ այնմ: Գիտեմ թէ մեկնումս կը վշտացնէ զձեզ. բայց մի՛ պնդէք, մի՛ ջանաք աստ պահել զիս: Այդ մասին ամեն ջանք ապարդիւն պիտի մնայ:»

Ցաւարտ իւր բանից Իշխանը ջերմապէս ծափահարեցաւ: Երկու սպայք պատասխանեցին Իշխանին. «Առանց ձեզ, Պուլկարիա չպիտի կենար: Պիտի վերադառնաք առ մեզ:»

Իշխանն ապա ողջագուրեց շատ մը սպաներ, որք զինք վերուցին իրենց բազկաց վրայ, և տարին մինչեւ իւր ձին: Զօրքերն Իշխանին հետևեցան «Հուռրա՛» ներով:

Իւր Պուլկարիայէ մեկնելէն առաջ, Իշխանն հաւանօրէն զօրաց նոր Թափօր մը աչքէ պիտի անցունէ: Իւր յայտարարութիւնք շատ լաւ արդիւնք ունեցան մտաց հանդարտացման համար:

Այս երեկոյ մեծ գումարում մը տեղի պիտի ունենայ, որում ներկայ պիտի գտնուին ամեն կուսակցութեանց երեսփոխք, ընդ որս Պ. Զանքօֆ:

Ազգ. ժողովն, որ սեպտ. 11ին (վաղը, շաբաթ) պիտի գումարի, նոր Իշխանին ընտրութիւնը չպիտի կատարէ. զի նոր Իշխանն ընտրելու պաշտօն ունեցող Ազգային մեծ ժողովոյն գումարման Թուականն որոշուած չէ դեռ, և կը կարծուի թէ երկու ամիսէն յառաջ տեղի չունենար: Իսկ վաղուան Ազգ. ժողովոյն մէջ, Իշխանին հրաժարագիրը պիտի կարդացուի, և պիտի որոշուի Պետութեան դրամով գնել Իշխանին իւր անձին համար ի Ռուսճուք և ի Վառնա կառուցած պալատները: Ժողովն ապա պիտի լուծուի:

ՍՈՖԻԱ, 7 սեպտ. Իշխանին հրաժարման վրայ վիճաբանութիւնը կը շարունակէ նախարարաց և ամեն կուսակցութեանց երեսփոխաց գումարման մէջ: Միաձայնութեամբ կ'ըսուի թէ հարկ է գրաւորապէս ունենալ Ռուսիոյ պատասխանն, ի մասին այն քաղաքականութեան որում Ռուսիա մտադիր է հետևիլ Պուլկարիոյ նկատմամբ: Ռուսիոյ հիւպատոսը խոստացաւ իւր Պետերպուրկէ ստացած հեռագրոյն մէկ օրինակն հաղորդել: Նախարարաց խորհրդոյն ներկայ ամեն անձինք խոստացան հաւատարիմ մնալ Խնամակալութեան կառավարութեան, զոր կազմելու գործն յանձնեցին Իշխանին:

—ԼՈՆՏՈՆ, 6 սեպտ. Անգլիական լրագիրք կը հրատարակեն յոյժ սաստիկ յօդուածներ ընդդէմ Ռուսիոյ, որոյ յաջողութիւնն սպառնալից կը նկատեն Պալքանեան երկրաց անկախութեան:

—)(30)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՎԵՐՆ

ՔՍԱՆ ՀԱԶԱՐ ՓԱՐՍԱԽ
ԾՈՎԵՐՈՒՆ ՏԱԿ

ՊՍԱԿԵԱԼ Ի ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՃԵՄԱՐԱՆԷՆ

ԳԼՈՒԽ ԺԳ.
ՍԵՒ ԳԵՏԸ

Ովկէանի մասանց ոմանց մէջ, Անթիլեան կղզեաց կողմերն, հարիւր քառասուն-հինգ մեթր խորութեամբ ծովուն աւազեայ յատակը կը տեսնուի սքանչելի յստակութեամբ, եւ արեգական ճառագայթներուն թափանցման ուժը մինչեւ երեք հարիւր մեթր խորութեան կը հասնի: Բայց այն հեղուկ միջավայրին մէջ, ուր Նօթիլիւս կը շրջէր, ելեկտրական լոյսը մինչեւ իսկ կոհակներուն մէջ կը թափանցէր: Ոչ եւս լուսաւոր ջուր էր տեսնուածն, այլ հեղուկ լոյս:

Եթէ ընդունուի Էրէնպէրկի ենթադրութիւնն, որ ընդծովեայ խորոց փոսփորափայլ լուսաւորման կը հաւատայ, բնութիւնն ստուգիւ իւր ամենէն հրաշալի տեսարաններէն մին պահած է ծովու բնակչաց, եւ ես կրնայի զայն դատել սոյն լուսոյն հազար տեսակ խաղերէն: Նաւին երկու կողմէն բաց պատուհան մ'ունէի այդ անծանօթ անդնդոց վրայ: Դահլճին մթութիւնն առաւել փայլ կուտար արտաքին լուսոյն, եւ կը նայէինք՝ այնպէս կարծելով թէ այդ ամենազուտ բիւրեղ անհուն աւազանի մ'ապակեայ պատուհանն էր:

Նօթիլիւս անշարժ կը թուէր, վասն զի նշանակէտք չկային: Սակայն մերթ ընդ մերթ նորա ցռուկով բաժնուած ջրոց գիծերն անհնարին արագութեամբ կը սրանային մեր աչաց առջեւ:

Սքանչացեալ, մեր արմուկներուն յեցած էինք այդ բիւրեղեայ պատուհաններուն առջեւ, եւ մեկնէ ոչ մին չէր խզած տակաւին զիւր հիացական լռութիւն, երբ Քօնսէյլ ըսաւ.

—Տեսնել կ'ուզէիք, բարեկա՛մ Նէտ, ահա կը տեսնէ՛ք:

—Հետաքրքրաշա՛րժ, հետաքրքրաշա՛րժ, կ'ըսէր Քանատացին, — որ մոռնալո՛վ իւր զայրոյթն եւ փախստեան գաղափարներն, անդիմադրելի ձգում մը կ'զգար, — այս հիասքանչ տեսարանը դիտելու համար աւելի հեռաւոր տեղերէ կը վազէ կուգայ մարդ:

—Ա՛հ, կը գոչէի, կը հասկնամ այս մարդուն կեանքն. իրեն համար զատ աշխարհ մը յօրինած է, որ իւր ամենէն հիասքանչ հրաշալիքները նմա կը պահէ:

—Բայց ձուկե՞րն, ըսաւ Քանատացին, չեմ տեսներ:

—Ինչո՞ւ պէտք, բարեկա՛մ Նէտ, պատասխանեց Քօնսէյլ, քանի որ չէք ճանչեր զանոնք:

—Ե՛ս, ձկնո՛րս, չեմ ճանչե՞ր ձուկերը, գոչեց Նէտ Լանտ:

Եւ վիճաբանութիւն մը ծագեցաւ երկու բարեկամաց միջեւ, վասն զի երկուքն ալ կը ճանչէին ձուկերը, բայց իւրաքանչիւրն յոյժ տարբեր կերպիւ:

Ամեն մարդ գիտէ թէ ձուկերն ողնայարաւորաց ճիւղին չորրորդ եւ վերջին դասը կը կազմեն: Շատ ճիշդ սահմանած են զանոնք. «Կրկին շրջաբերութեամբ եւ պաղ արեամբ ողնայարաւորք, որ իրենց ականջներէն կը շնչեն, եւ ջրի մէջ ապրելու նախասահմանեալ են:» Երկու որոշ դասակարգի կը բաժնուին, ոսկրաւորք, այսինքն անոնք՝ որոց ողնայարն ոսկրոտ է, և աճառաւորք, այսինքն անոնք, որոց ողնայարն աճառոտ է:

Քանատացին գիտէր թերևս զայս բաժանումն, բայց Քօնսէյլ աւելի գիտէր, եւ այժմ, Նէտի հետ բարեկամութեամբ կապուած լինելով, չէր կրնար ընդունիլ որ նա իրմէ պակաս հմտութիւն ունենայր: Ուստի ըսաւ.

—Բարեկա՛մ Նէտ, դուք ձկնասպան մ'էք եւ յոյժ ճարտար ձկնորս: Դուք շատ բռնած էք այդ համակրելի կենդանիներէն. բայց գրաւ կը դնեմ թէ չէք գիտեր ի՛նչպէս կը դասակարգին:

—Այո՛, պատասխանեց Քանատացին լրջաբար. երկու դասակարգի կը բաժնուին, ուտելիք եւ անուտելիք:

—Ահաւասիկ ախորժելի դասակարգութիւն մը, պատասխանեց Քօնսէյլ: Բայց ըսէք ինձ թէ գիտէ՞ք ոսկրոտ եւ աճառոտ ձուկերուն միջեւ եղած տարբերութիւնը:

—Թերեւս գիտեմ, Քօնսէ՛յլ:

—Եւ այդ երկու մեծ դասակարգերուն ստորաբաժանո՞ւմը:

—Մտքէս իսկ չանցնիր, պատասխանեց շամփրիչն:

—Ուրեմն, բարեկա՛մ Նէտ, լսեցէք եւ մտքերնիդ պահեցէք: Ոսկրոտ ձուկերը վեց կարգի կը բաժնուին. առաջին՝ փչաթեւեանք, որոց վերին կզակն ամբողջ եւ շարժուն է, եւ որոց ականջները սանտրի ձեւ ունին: Այս կարգ կը պարունակէ տասն-հինգ ընտանիք, այսինքն ծանօթ ձուկերուն երեք չորրորդը: Տիպար, հասարակ սերկէ ձուկը:

—Բաւական լաւ կ'ուտուի, պատասխանեց Նէտ:

—Երկրորդ, ըսաւ Քօնսէյլ, որովայնայինք, որք թեւեր կամ լողարաններ ունին կախուած իրենց փորին տակ, կուրծքին ետեւօքն, առանց կցուած լինելու թիկնոսկերաց: Այս կարգ հինգ ընտանեաց կը բաժնուի եւ անուշ ջրի ձկանց մեծ մասն իւր մէջ կը պարունակէ: Տիպար, ծածանը, կոնկաձուկը:

—Բա՜հ, ըսաւ Քանատացին արհամարհանօք, անուշ ջրի ձուկե՛ր:

—Երրորդ, ըսաւ Քօնսէյլ, սուբրաքեանք, որոց փորը կուրծքին կցուած է եւ անմիջապէս թիկնոսկերերէն կախուած: Այս կարգ չորս ընտանիք կը պարունակէ: Տիպար, խարտոցաձուկը, տափաձուկը, վահանաձուկը, լեզուաձուկն եւ նմանիք:

—Պատուակա՛ն, պատուակա՛ն, կը գոչէր շամփրիչն, որ միշտ ուտելիքի տեսակէտով կը նկատէր ձուկերն:

—Չորրորդ, ըսաւ Քօնսէյլ առանց բնաւ շփոթելու, անթեւք, երկար մարմնով, առանց որովայնային լողարանաց, հաստ եւ յաճախ փակչուն մորթով: Այս կարգ մէկ ընտանիք կը պարունակէ: Տիպար, օձաձուկը, ելեկտրաձուկը:

—Միջա՛կ, միջա՛կ, պատասխանեց Նէտ Լանտ:

—Հինգերորդ, ըսաւ Քօնսէյլ, ոսկրեմորթք, որոց կզակներն ամբողջ եւ ազատ են, բայց ականջները մանր փնջիկներէ ձեւացած են, ունկնակամարին վրայ զոյգ զոյգ շարուած: Այս կարգ ալ մէկ ընտանիք կը պարունակէ: Տիպար, ձիաձուկերը, պիգասները:

—Անպիտա՛ն, անպիտա՛ն, պատասխանեց շամփրիչը:

—Վերջապէս վեցերորդ, ըսաւ Քօնսէյլ, պլեկտոգնեանք, որոց կզակային ոսկրը ծամելիքին մէջ տեղը կցուած է, եւ որոց քիմային կամարը գանկին հետ միացած է, որով չկրնար շարժիլ: Այս կարգ զուրկ է փորային գործարանէ, եւ երկու ընտանիք կը պարունակէ: Տիպարք, լուսնաձուկերը, չորեքթժոնները:

—Կաթսաներն անպատուելու միայն կը ծառայեն, գոչեց Քանատացին:

—Հասկցա՞ք, բարեկա՛մ Նէտ, հարցուց Քօնսէյլ գիտնաբար:

—Ամենեւին, բարեկա՛մ Քօնսէյլ, պատասխանեց շամփրիչը. բայց շարունակեցէք, վասն զի յոյժ հետաքրքրաշարժ էք:

—Իսկ աճառոտ ձուկերը, շարունակեց Քօնսէյլ անայլայլակ, երեք կարգի կը բաժնուին:

—Աւելի լաւ, պատասխանեց Նէտ:

—Առաջին, բոլորաբերանք, որոց կզակները շարժուն օղակի մը ձեւով իրարու կցուած են, եւ որոց ականջները բազմաթիւ ծակերէ ձեւացած են: Այս կարգ մէկ ընտանիք կը պարունակէ: Տիպար, քարալեզը:

—Պէտք է սիրել զայդ, պատասխանեց Նէտ Լանտ:

—Երկրորդ, սեղաւք, որոց ականջները բոլորաբերանաց ականջներուն կը նմանին, բայց ստորին կզակնին շարժուն է: Այս կարգ, որ ամենէն կարեւորն է աճառաւորաց դասուն մէջ, երկու ընտանիք կը պարունակէ: Տիպարք, կատուաձուկն եւ դեգաղը:

—Ի՞նչ կ'ընէք, գոչեց Նէտ, կատուաձուկերն (*) ու շնաձուկերը մէկ կարգի մէջ կը դասէք: Բարեկա՛մ Քօնսէյլ, ի շնորհս կատուաձկանց՝ խորհուրդ կուտամ ձեզ որ այդ երկու ձուկերը մէկ շիշի մէջ չդնէք ի միասին:

—Երրորդ, պատասխանեց Քօնսէյլ, ստուրիոնեանք, որոց ականջները սովորական պէս միակ խփանաւոր ճեղքով մը բացուած են: Այս կարգ չորս սեռ կը պարունակէ: Տիպար, Թառափը:

—Ա՛, բարեկա՛մ Քօնսէյլ, ամենէն ընտիրը վերջի պահեցիք,—գէթ ըստ իմ կարծեաց: Այդչա՞փ է:

—Այո՛, քա՛ջ բարեկամս, պատասխանեց Քօնսէյլ, եւ նկատեցէք որ զայս գիտնալով տակաւին բան մը չգիտեր ոք, վասն զի ընտանիքները կը բաժնուին սեռերու, ստորասեռերու, տեսակներու, եւ զանազանութեանց...

(Շարունակելի).

(*) Փիսի:

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

Թայմզի Թղթակիցն ի Պերլին սապէս կը համառօտէ Գերմանիոյ կառավարական մամլոյն (Նօրտ Տօյչէ Ցայթունկ, Փօսթ, Քէօլնիշէ, ևն.) լեզուն Պուլկարիոյ խնդրոյն վրայ.

«Պատէնպերկեանին (*) հրաժարեցումն այժմ պիտի դիւրացնէ Ռուսիոյ յատակագծերը Պալքանեան թերակղզւոյն մէջ նոյն համեմատութեամբ որով Իշխանին ներկայութիւնն ի Սոֆիա արգելք կը լինէր անոնց. Ռուսիա, հարկաւ, ի սկզբան ամեն կարելի հաւատիք պիտի տայ մեր Աւստրական դաշնակցին երկիւղները փարատելու համար. Բայց լրջաբար խօսելով, ո՛չ ոք պիտի խաբուի ի Պուլկարիա չմիջամտելու մասին Ռուսիոյ տալիք խոստումներէն, որք ամենայն պարկեշտութեամբ կրնան տրուիլ այսօր, վաղիւ ալ ամենայն պարկեշտութեամբ խզուելու համար. Ռուսիա կը տեսնէ հիմա թէ Գերմանիոյ կողմէ վախնալու բան մը չունի եթէ այսուհետեւ ձեռնարկէ վերահաստատել Այաստեֆանոսի Դաշնագիրն իւր ամբողջութեամբ. . . . Անգամ որ այս բանս հասկցուցի Ռուսիոյ մէջ, պիտի իրագործուի մեր Իշխան-Նախարարապետին (Պ. Պիզմարքին) յոյսն, երբ Ֆրանձէնսպատ գնաց և Պ. Կիրսի հետ տեսակցեցաւ, իմացնելու համար Ցարին, թէ Ռուսիա աւելի լաւ կ'ընէ եթէ Գերմանիոյ հետ մտերմական յարաբերութեանց մէջ որոնէ իւր իրական շահերը, քան թէ անսայ այն Ֆրանսացւոց հրապուրիչ խօսքերուն, որք Գերմանիայէն վրէժ լուծելու համար հետամուտ են Ռուսիոյ դաշնակցութիւնը ձեռք բերել.»

Այս լեզուն շատ որոշ է. Պիզմարք Իշխանն Արեւելեան Խնդիրը զոհած է ռուսօ-գերմանական դաշնակցութեան, արգիլելու համար ռուսօ-ֆրանսական դաշնակցութիւն մը.

Բայց, կը հարցունեն անգլիական լրագիրք, ո՞չ ապաքէն այս նոր քաղաքականութիւն տկարութեան յայտարարութիւն մ'է ամենազօր համարուած Իշխան-Նախարարապետին կողմէ. Ռուսօ-ֆրանսական դաշնակցութեան մը երկիւղէ Գերմանիոյ կողմէ Ռուսիոյ լինելիք զիջումները սահմանն ո՞ւր կրնայ հասնիլ. Եւ Ռուսիա, Արեւելից կողմէ իւր ամեն «յատակագծերն» իրագործելէ յետոյ, ինչո՞ւ պիտի արգիլուի նա՛եւ Ֆրանսայի հետ դաշնակցելէ, եթէ այն ատեն ալ իւր շահերն այնպէս պահանջեն. Անգլ. լրագիրք բնականապէս մեծ մտահոգութեամբ կը դիտեն Արեւելից կողմէ գործելու սանձարձակ ազատութիւնը, զոր Գերմանիա այսպէս կուտայ Ցարին կառավարութեան.

ԱՒՍՏՐԻԱ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Վիէննայի կառավարական մամլոյն Աղեքսանդր Իշխանի կացութեան նկատմամբ բռնած լեզուն լաւ կը յայտնուի Ֆրէմտէնպլաթի սա հատուածով.

«Աղեքսանդր Իշխան անշուշտ պիտի տեսնէ թէ իւր հեռագիր առ Ցարն և Ն. Վեհափառութեան պատասխանն անյուսալի վիճակի մը մէջ դրին զինք. Ռուսական կուսակցութիւնն, որ եւս քան զեւս զօրեղ կը մնայ Պուլկարիոյ մէջ, այսուհետեւ համարձակ պիտի ընդդիմանայ Իշխանին կառավարութեան, և Սդամպուլովի ազգային կուսակցութիւնը պիտի ողբայ Իշխանին գործած մեծ սխալն՝ յիշեալ հեռագիրը գրկելով առ Ցարն. Դժուարութիւնք որք այսուհետեւ իրեն դէմ պիտի ելնեն՝ Իշխանին կարողութենէն վեր պիտի լինին բոլորովին. Ուստի, շատ հասկնալի ընթացք մը բռնած կը լինի Իշխանն եթէ հրաժարելու դիտաւորութիւնն ի գործ դնէ անյապաղ.»

Աւստրիոյ Դահլիճը Պիզմարք Իշխանին հետ կատարելապէս համաձայն է եղեր Աղեքսանդր Իշխանին կացութեան վրայ. Բայց Վիէննայի կառավարական լրագիրք Պերլինի կառավարական լրագրաց չափ կոշտ եղանակաւ չեն խօսիր Իշխանին նկատմամբ.

Աւստրիոյ ազատական-անկախ մամուլն, ընդհակառակն, սաստիկ կը հարուածէ ռուսական քաղաքականութեան յարձակողական ընթացքն ի Պուլկարիա. Վիէննայի Ալկէմայնէ Ցայթունկ կ'րսէ.

«Հիւսիսի անյագ, բարբարոս և բռնաւոր կայսրութիւնը նորէն լեցուած է լրբութեամբ և քմահաճութեամբ, և մոռցած կ'երեւի թէ Ռումաններն էին որ ազատեցին զինք պարտութենէ Թուրքիոյ հետ իւր վերջին պատերազմին մէջ.»

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ

Նօվօյէ ռուս թերթը բացարձակապէս կ'րսէ. «Պուլկարք այժմ պէտք է որոշեն թէ Ռո՞ւսիա թէ Անգլիա պիտի լինի իրենց պաշտպանը. զի Պալքանեան պետութիւններէն ո՛չ մին կրնայ մնալ կենալ առանց մէկ կամ միւս Եւրոպական մեծ Տէրութեան կրթնելու. Աղեքսանդր Իշխանն հեռացնելով, առաջին ապացոյց մը տուած պիտի լինին թէ վերստին Ռուսիոյ կը յարին, իբրեւ իրենց բնական պաշտպանին.»

—Ռուս լրագիրք, Անգլիոյ մասը նշմարելով Պուլկարիոյ գործոց մէջ, եւ Թայմզէն իմանալով թէ Սըր Ուիլըմ Հուայթ ի Պուքրէշ «քաջալերական խորհուրդներ» տուեր է Աղեքսանդր Իշխանին, իրենց սեպտ. 2, 3 և 4ի թիւերը լցուցած էին հականգլիական բուռն յօդուածներով, որոց հետ կը խառնուէին հայրենասիրական քերթուածներ սա իմաստով. «Ռուսիա հիմա՛ պիտի ցուցնէ իւր զօրութիւնը, կամ բնաւ չպիտի կրնայ ցուցնել.» Աղեքսանդր Իշխանին անյապաղ հրաժարումը կը պահանջէին միահամուռ, իբրեւ «առաջին գոհացում Ռուսիոյ օրինաւոր փառասիրութեան», և «իբրեւ առաջին ապացոյց վերահաստատման Ռուսիոյ գերիշխանութեան ի Պալքանս.»

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՇՆՈՐՀԱՒՈՐԱԿԱՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆՔ

Ս. Պատրիարք Հայրն՝ ընկերակցութեամբ Պատրիարքարանի գործակատար Ֆրէնկեան Աբրահամ էֆէնտիի, երէկ կայս. Պալատ գնաց Գուրպան Պայրամի տօնին առթիւ եւ իւր շնորհաւորութիւնները մատոյց Վեհ. Սուլթանի երկրորդ սենեկապետ Հաճի Ալի պէյի միջոցաւ.

Ն. Սրբազնութիւնը շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ նաեւ առաջին Սենեկապետ Օսման Պէյի, Ներքինապետ Հաֆըզ Պեհրամ աղայի և Կայս. Պալատան առաջին քարտուղար Սիւրէյա փաշայի.

Ս. Պատրիարք Հայրն յետոյ Դուրուչէշմէ երթալով այցելութիւն տուաւ Մեծ-Եպարքոսին եւ ի Պէյլէրպէյ Դատական Նախարար Ճէվտէթ փաշայի.

ԹԱՂ. ԽՈՐՀՐԴՈՅ ԻՐԱՒԱՍՈՒԹԻՒՆԸ

Կը լսենք թէ Թաղ. ժողովոյ որոշմամբ կը խմբագրուի շրջաբերական մը որ պիտի ղրկուի Թաղ. Խորհրդոց. Սոյն շրջաբերականաւ Պատրիարքարանն հրահանգ կուտայ Թաղ. Խորհրդոց՝ թէ ո՛ր կարգի խնդրոց համար ձեռնհաս են Թուրքերէն վկայագիր տալու.

Ինչպէս կը հաւաստեն, Վարչութեան սոյն որոշման առիթ տուած է Խասգիւղի Թաղ. Խորհրդոյ վերջերս տուած հռչակաւոր ծանուցագիրն ապօրինի կենակցութեան մը մասին.

Հայրենիք կը հաղորդէ թէ Այվազեան Աբրահամ էֆէնտի Ազգային Երեսփոխան ընտրուեր է Գաղատիայէն.

Արեւելքի ընթերցողներն արդէն միշտ ախորժանօք կարդացած են Հրանտ Ասատուր էֆէնտիի ճշմարիտ գրական գրչով կրող յօդուածներն. Երիտասարդ փաստաբանն որ քիչ ժամանակի մէջ այնքան պատուաւոր անուն մը գրաւեց փաստաբանաց դասուն մէջ, միանգամայն ուսումնասիրութեան առարկայ բրած է ազգային սահմանադրութեան խնդիրներն օրինական տեսակէտով. Մեր վաղուան թուով պիտի հրատարակենք Հրանտ էֆէնտիի մէկ ուրիշ յօդուածն, «ՕՐԻՆՔ ԵՒ ԳԼԽԱՒՈՐ» զոր ի միջի այլոց կը յանձնարարենք Պատրիարքարանի ուշադրութեան.

ԽԻԿԱՐ

Պարոնեան Յակոբ էֆէնտի վերստին ձեռնարկած է հրատարակել ԽԻԿԱՐ զաւեշտաթերթն.

Առաջին թիւն, զոր ստացանք այս առաւօտ, հետեւեալ բովանդակութիւնն ունի,

Ցայտարարութիւն — Պալատաբար Ագրար ([illegible]). — Մրցանակաբաշխման հանդէսներ. — Ափսոսականութիւնն ո՞ւր կը փոխանուի. — Էշն ու խմբագիրը — Դարձեալ երկու բառագրեր. — Բնական պատմութիւն. — Զուարճալիք. — Նորատիպ մատեանք.

ԽԻԿԱՐը պիտի հրատարակուի ամիսը մի անգամ և տարեկան բաժանորդագրութիւնն է երկու արծ. մէճիտ. Կ. Պոլսոյ համար ընդհանուր-գործակալ կարգուած է Տպագրիչ Նշան էֆ. Պէրպէրեան.

Յաջողութիւն և յարատեւութիւն կը մաղթենք Պարոնեան էֆէնտիի որոյ հրատարակութիւնք միշտ ախորժով կարդացուած են.

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Ազգային Տնտեսական Խորհրդոյ

Գաղատիոյ Եկեղեցւոյ սնտուկին 1885 տարւոյ մատակարարութեան հաշուեցոյցն ըստ օրինի Տնտես. Խորհրդոյ ներկայացուած, և անոր յանձնման մէկ օրինակն նոյն թաղի Եկեղեցւոյ բակին՝ ի տես թաղեցւոց կախուած է.

Տնտես. Խորհուրդն այսու պաշտօնական ծանուցմամբ հրաւէր կը կարդայ պատուական թաղեցւոց որ յիշեալ հաշուեցոյցին վրայ որ և է դիտողութիւն կամ բողոք՝ եթէ ունին, թուականէս մինչեւ 21 օր ներկայացնեն Տնտես. Խորհրդոյ.

Հետեւաբար սոյն պայմանաժամին լրումէն յետոյ որ և է բողոք կամ դիտողութիւն անլսելի պիտի մնան.

(Կնիք)

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Աղեքսանդր Իշխանը Սոֆիայէն մեկնելէ առաջ իւր հրաժեշտը տուեր է պուլկարական բանակին, յոյժ սրտաշարժ կերպիւ, և յայտարարելով ի մէջ այլոց, թէ կարելին ի գործ դրած էր Պուլկարիոյ օգտին համար, սակայն չէր կրցած մցել հզօր ազդեցութեանց դէմ. Իշխանն այս խօսքերն արտասանած պահուն, յարմարապէս յուզուած է եղեր, և պուլկար զօրքերն արտասուեր են.

Իշխանն ապա ընդուներ է տէրութեանց ներկայացուցիչներն իւր հրաժեշտը մատուցանելու համար և մանաւանդ Աւստրիոյ և Ռումանիոյ գործակատարներէն խնդրեր է այնպէս մը կարգադրել որ աւստրիական և ռումանական հողերէն իւր անցած պահուն ցոյցեր չլինին.

Այս վերջին պարտականութիւնն ևս կատարելէ յետոյ, Իշխանը կառք նստեր է Լոմ-Բալանքա ուղեւորելու համար, ուր հասած լինելը կը յայտնէ այս առաւօտ Հաւասի հեռագիր մը.

Ն. Բարձրութիւն Լոմ-Բալանքայէն Ռումանիա կ'անցնի ուստից Տարմշտատ պիտի երթայ, Վիէննայի ճամբով.

Կազմական կանոնագրի վերաքննիչ յանձնաժողովյն օսմանեան պատուիրակք Բ. Դրան կողմէ հրաւիրուած լինելով Աղեքսանդր Իշխանին Պուլկարիայէ մեկնելու պահուն իրենք ևս թողուլ զՍոֆիա, այսօր վաղը մայրաքաղաքս կ'սպասուին.

Սոֆիայի կայս. պատուիրակ Կատոպան էֆէնտի վերջին օրերս ծանուցած է Բ. Դրան թէ Պուլկարիոյ մէջ բարեկարգութիւնը չպիտի խանգարուի, վասն զի ժողովրդեան միտքն հանդարտած է Ռուսիոյ վերջին զիջուցման վրայ ի պատասխանի առժամեայ կառավարութեան առաջարկութեանց և թէ այդ կառավարութիւն ամենայն միջոցներ ձեռք առած է բարեկարգութեան պահպանման համար.

Կայս. կառավարութիւնն հաճութեամբ ստացած է Կատոպան էֆէնտիի տուած սոյն ապահովութիւններն.

ԵՐԷԿԻ ՀԱՆԴԷՍԸ

Գուրպան Պայրամին, ինչպէս յայտնի է, ոչխարաց զենման տօն մ'է Իսլամաց համար. այդ օրն ամեն տուն գոնէ մէկ ոչխար կը մորթէ եւ փոքր մաս մ'իրեն համար վար դնելէ յետոյ, մնացեալը կը բաշխէ աղքատաց.

Այս արարողութիւն պալատան մէջ հոյակապ երեւոյթ մը կ'առնայ ուր կայս. գերդաստանի իւրաքանչիւր անդամի համար ոչխար մը կը զոհուի. Այդ ոչխարք, թուով իբր երկու հարիւր, կանխաւ կը խնամուին և կը պահուին խումբ մը հովուաց ձեռամբ. Գուրպան Պայրամէն քանի մ'օր առաջ, բաղնիք կը տանին զանոնք, ուր բուրդերնին կը մաքրուի; կը սանտրուի և ձիւնի պէս սպիտակ կը դառնայ. ապա Թօփ-Գափուի պալատը կը ղրկուին ուր եղջիւրնին կ'ոսկեզօծուի և կը զարդարուին արհեստական ծաղիկներով և փոքրիկ հայելի մը կը դրուի ճակատնուն վրայ որ հինայով ներկուած է. Այսպէս զարդարուելէ յետոյ, պալատ կը տարուին Գուրպան Պայրամի առջի օրը, ինչպէս եղաւ եւ այս չորեքշաբթի և զենուեցան Եըլտըզի պարտէզին մէջ.

* * *

Պայրամ Նամազի արարողութիւնն որ կատարուեցաւ երէկ առաւօտ Պէշիկթաշի մզկիթին մէջ, Իսլամաց Խալիֆային աղօթքն է, այդ տօնական առաւօտ յատկացեալ.

Եըլտըզի պալատան մեծ դռնէն մինչեւ մզկիթ տանող ճանբուն երկու կողմը կեցած էին ցամաքային և ծովային զօրաց զանազան գունդեր և անոնց ետեւն օսմանեան աստիճանաւորք և յոգնախուռն բազմութիւն ժողովրդեան. Մզկիթի հրապարակին մէջ հաւաքուած էին Նախարարք և բարձրաստիճան սպայք, համազգեստիւք.

Վեհ. Սուլթանն հեծած էր Պաղտատէն բերուած ընտիր նժոյգ մը և իւր աջէն ու ետեւէն կ'ընթանային կայսերական պալատան զինուորական ու քաղաքային պաշտօնատարք, թիկնապահք, ամէնքն ալ հետիոտն. Ն. Վեհափառութեան աջ կողմէն կ'ընթանար արքունեաց Միւշիր Դազի Օսման փաշա և ձախ կողմէն Նամըգ փաշա, օսմ. Մարէշալաց երիցագոյնն. Իւրաքանչիւր զօրագունդ, Թափօրի մերձենալուն, կայս. քայլերգը կը նուագէր և ռազմիկներն կեցցէներ կը բարձրացունէին. Ն. Վեհափառութիւն համակրանօք կը բարեւէր զօրքերն ու ժողովուրդը.

Մզկիթին մէջ, կրօնական արարողութիւնք տեւեցին քսան վայրկեան և այդ պահուն դուրսէն կը լսուէր Մէքքեցի Իւլէմայից աղօթից ձայներն որք Գուրանէն կտորներ կ'երգէին.

* * *

Ցաւարտ աղօթից, բոլոր զինուորք առաջնորդուեցան Տօլմապահճէի պալատան առջեւ, ուր քիչ մը վերջը գնաց Վեհ. Սուլթանը, Պէշիկթաշէն մինչեւ Տօլմա Պաղչէ Իւր ճամբուն վրայ ընդունելով ամենուրեք նոյն ողջոյններն ու եռանդագին կեցցէներն.

Բոլոր Նախարարք, նախկին Մեծ-Եպարքոսք և արքունեաց Միւշիրք գեղեցիկ նժոյգներու վրայ հեծած, ճանբայ կը բանային Վեհ. Սուլթանին առջեւէն որ նոյնպէս հեծեալ կը հետեւէր անոնց, աջ ու ձախ քովէն ունենալով Օսման եւ Նամըգ փաշաներն, հետեւէն Ն. Վեհափառութեան ետեւէն կ'ընթանային պալատական սպայք և աստիճանաւորք և արքունեաց կառքերը, շրջապատեալ պալատան ներքինապետներէն, ճոխ համազգեստիւք.

Այս փառաւոր Թափօրին գլուխը կը գտնուէին կայսերազուն իշխանք, զինուորական համազգեստիւք, իրենց կառաց մէջ և ապա Մայր Թագուհւոյն, իշխանուհեաց և պալատական Տիկնանց բազմաթիւ կառքեր.

Երբ Վեհ. Սուլթանը Տօլմա-Պաղչէ հասնելով, ոտք կոխեց պալատան դրան առջեւ, անոր աստիճանաց վրայ ոչխարներ զոհուեցան. Ն. Վեհափառութիւն մասնաւոր խուցի մը մէջ պահ մը հանգիստ առնելէ յետոյ Գահոյից մեծ դահլիճը գնաց, ուր համախմբուած էին պետական բոլոր պաշտօնատարք եւ բազմեցաւ գահուն վրայ. Անդ, նախ կայսերազուն իշխանք, ապա Շէյխ-իւլ-Իսլամն ու Մեծ-Եպարքոսը, նախկին Մեծ-Եպարքոսք, Նախարարք և քաղաքային պաշտօնատարք՝ մինչեւ Իւլայի աստիճան ունեցողներն ու զինուորականներէն՝ մինչեւ գնդապետի աստիճան ունեցողները Ն. Վեհափառութեան քղանցքն համբուրեցին կարգաւ. Վեհ. Սուլթանը գլխի շարժմամբ մը շնորհակալութիւն կը յայտնէր այս շնորհաւորութեանց և արտայայտուած հաւատարմական զգացմանց համար.

Այս արարողութիւն տեւեց շուրջ մէկ ժամ, յետ որոյ Ն. Վեհափառութիւն պահ մը հանգստանալէ յետոյ, նոյն հանդիսիւ մեկնելով Տօլմա Պաղչէէն, Եըլտըզ վերադարձաւ կառքով.

Ոստիկանութեան նախարար Քեամիլ պէյ բաւական առողջացած լինելով, կրցաւ ներկայ գտնուիլ երէկի հանդիսին.

Աղեքսանդրիոյ հելլենական հիւպատոսարանի նորընտիր դատաւոր Պ. Քէմպըրիճէօ այսօր իւր Տիկնոջ հետ Աթէնք կ'երթայ ուստից իւր պաշտօնատեղին պիտի ուղեւորի.

Երէկ առաւօտ Վոսփորէն անցաւ ռուսական [illegible] շոգենաւն որ Վլատիվոսթօք կ'երթար, տանելով բազմաթիւ զօրք և աքսորեալներ.

Եգիպտական լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Սուաքիմ անգլ. զօրաց հրամանատար Վաթսոն զօրավարն հրաժարական տուեր է, իւր տեղեկագրոյն եզրակացութեանց անգլ. կառավարութեան կողմէ մերժուելուն պատճառաւ.

Այդ տեղեկագրով, զօրավարը կը յայտնէր թէ արդի դժուարութեանց դէմ դնելու համար, ինք պէտք ունէր այժմեանէն աւելի բազմաթիւ զինուորական զօրութեանց, գլխաւորաբար հրետանիներու և հեծելազօրաց. Առանց ասոնց անհնար է իրեն, կ'րսէր, վանել ապստամբներն այն կարեւոր դիրքերէն զորս գրաւած են. Այս տեղեկագիր թէեւ ամենալուրջ ուշադրութեան առնուեր, սակայն մերժուեր է ի Լոնտոն.

Սուաքիմէն առնուած վերջին տեղեկութեանց նայելով, ապստամբք նոր և աւելի բուռն յարձակում մը փորձեր են այդ քաղաքին դէմ. Այս յանդգնութիւնը կը վերագրուի Սուաքիմի պահապան զօրաց անխիտութեան.

Բէրլինէր Ցայթունկ լրագրի Թղթակից Պ. Պիւթ Սոֆիայէն մայրաքաղաքս եկաւ.

Փարիզէն կը գրեն թէ Կ. Պոլսոյ ֆրանսական դեսպանատան նախկին գործակատար Պառոն Վիլմ մեռեր է.

Լիւքսէմպուրկի պանդոկին բաղնեաց տիրուհի՝ Տիկին Ժանոյն որ օդափոխութեան համար տուն մը վարձած է ի Ֆէնէր Պաղչէսի, նախընթաց օրը Պոլիս իջած լինելով, երեկոյին հարկադրեցաւ Բերա մնալ. Նոյն պահուն դառն արկած մը կը պատահէր յիշեալ ամարանոցին մէջ ուր մնացած էին Տիկնոջ երկու աղջիկները. Ընթրիքէն յետոյ, այս օրիորդք Սէպաստիանօ պանդոկին պարտէզը կ'երթան ուր քիչ մը շրջելէ յետոյ տուն կը դառնան անկողին մտնելու. Հազիւ կէս ժամ անցած էր անոնց վերադարձին վրայ, երբ այն կողմերը շրջող քանի մը Հայեր աղեխարշ ճիչեր կը լսեն Տիկին Ժանոյի տունէն. Անոնցմէ մին անմիջապէս դէպ ի դուռը վազելով, կը խորտակէ զայն և ուղղակի վերնայարկն կ'ելնէ ուր սոսկալի տեսարան մը կը ներկայանար.

Տիկին Ժանոյի անդրանիկ դուստրն՝ ոտքերէն մինչեւ մարմնոյն կէսն այրած՝ սոսկալի ցաւերով կը տառապէր. Ազնուասիրտ Հայն ամեն ջանք ի գործ կը դնէ բոցերը մարելու և աղջիկն ազատելու համար. Սակայն շատ ուշ էր, վասն զի խեղճին մարմնոյն մեծ մասն այրած էր արդէն.

Անմիջապէս բժիշկներ կանչուելով օրիորդը կիսամեռ վիճակի մէջ Գըզըլ-Թօբրաք փոխադրել կուտան՝ ուր կը դարմանուի, սակայն կեանքն ազատելու շատ յոյս չկայ.

Այս արկածն յառաջ եկած է կազի լամբարի մը շրջուելէն.

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կենաց ապահովագրական ընկերութեանց օգտին վրայ երկարել աւելորդ կը համարինք, ինչու որ ամեն մարդ ի հարկէ կը փափաքի տարեկան փոքր գումար մը վճարելով իւր կեանքն և զաւակաց ապագայն ապահովել. Այս ընդհանուր ճշմարտութեան հետզհետէ ճանչցուելովը, Թուրքիոյ մէջ նմանօրինակ ընկերութիւնք կը շատնան. Ուստի պէտք է լաւ ընտրութիւն մ'ընել. [illegible] ընկերութիւնն այս մասին ամեն ապահովութիւն կ'ընծայէ, թէ՛ իւր հաստատ դրամագլխով և թէ՛ սա առաւելութեամբ թէ տարեկան վճարահանութիւն ալ ունի, 100 անգլիական ոսկւոյ պարգեւներով.

ԱԶԴ

ԹՈՒՂԹԱՑ ՀԱՍՈՒԹԻՑ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

Կը ծանուցուի հասարակութեան թէ, Պոլսոյ Վարչութեան մէջ բացուած դանկէն զատ, օգոստոս 23/4 սեպտեմբերէն նոր դանկ մը բացուած է Պալըքճանէի շէնքին (Դրօշմի գրասենեկի) մէջ ի Կալաթիա, ոսկւոյ հետ փոխանակելու համար վերջերս Փողերանոցին մէջ կտրուած արծաթ մանր դրամներն, հետեւեալ համեմատութեամբք եւ պայմաններով.

Մէկ օսմ. ոսկւոյ փոխարէն

1 ղրուշնոցով	33 1/2	ղրշ.
2 »	34	»
5 »	35	»
Գումար	102	»

Մէկ օսմ. ոսկւոյ փոխարէն մէկ դրամով

100 1/2 ղրշ.	մէկ ղրուշնոց
101 1/2 »	երկու »
103 1/2 »	հինգ »

Մէկ ոսկիէն վար գումարի փոխանակութիւն չլինիր.

Դանկերը բաց պիտի մնան առաւօտեան ժամ 10 էն մինչեւ ժամ 3 միջօրէէն յետոյ (ի բաց առեալ ուրբաթ եւ կիւրակէ օրերը).

Կ. Պոլիս. 21 սեպտ.

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Սոֆիա, 8 սեպտ.

Աղեքսանդր Իշխանն այս առաւօտ Լոմ-Բալանքա հասաւ, ուր պահապան զօրքն հարկ եղած պատիւն ըրաւ նմա. հակիրճ բանախօսութեամբ մը, Իշխանն ըսաւ թէ յաւէտ Պուլկար պիտի մնայ.

Իշխանը հոն նաւ նստաւ միջօրէէն յետոյ ժամ երկուքին.

Հռոմ, 9 սեպտ.

Հնդկախտը կ'աւելնայ ի Դոռռէ-Անունձիատա, մերձ ի Նափոլի.

ԱՆԳԼԻՈՅ ԴԱՆԿԸ

Լոնտոն, 2 Սեպտեմբեր

Անգլիոյ Պանքային շաբաթական հաշուեկշիռը՝ նախորդ շաբթուան հաշուեկշռոյն հետ բաղդատմամբ՝ հետեւեալ տարբերութիւնները ցոյց կուտայ.

Պատրաստ մետաղադրամ — յաւելում — անգլ. ոսկի	265,000
Փոխանակագիրք և այլ թղթեր — յաւելում — անգլ. ոսկի	25,000
Պահեստք ի պահեստի — յաւելում — անգլ. ոսկի	590,000
Պահեստի դրամոց համեմատութիւնն յանձնառութեանց հետ	46 7/8 %

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ

ԴԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Կալաթիա, 27 օգոստոս

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

Լոնտոնի վրայ (պահանջի)	110 1/2
» » (վճարելի)	110 1/8
Փարիզ » (պահանջի)	22 85
» » (վճարելի)	22 92 1/2

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Օսմանեան Փոխառութիւնք

			Դրամական
Ընդհ. պարտք, [illegible] (Թրք. D. [illegible])			— —
[illegible]			— —
[illegible]			15 36
[illegible]			15 38
[illegible]			15 38
[illegible]			15 37
[illegible]			15 38
Փոխառութիւն 1858) » 1862)	A.		22 90
» 1860) » 1863) » 1872)	B.		14 25
» 1865) » 1869) » 1873)	C.		15 38

Իւնիֆիէ Եգիպտական

[illegible]	82
[illegible]	82
[illegible]	82

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

[illegible]	Գ. կ.	3 10
[illegible]	Գ. կ.	5 27
[illegible]	» »	4 35
[illegible]	» »	3 15

Ծխախոտ	»	280
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	35
[illegible]	»	—
[illegible]	»	63

Ընթացք դրամոց

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 Փրանքնոց	»	88
Անգլիական ոսկի	»	110 26
Ռուս իմփերիալ	»	90 28
[illegible]	»	51 20
[illegible]	»	9 29
» [illegible]	»	88 20
[illegible]	»	8 32
[illegible]	»	108 4
[illegible]	»	102 32
[illegible]	»	102 0
[illegible]	»	97 10
[illegible]	»	45

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 9 Սեպտեմբեր, ժամ 6 վայր. 15 երեկ.

Անգլ. Քոնսոլիտէ	100 15/16
Թրք. » Սէրի Դ. բացուեցաւ	14 1/4
» » » գոցուեցաւ	14 1/4
» » » Ա.	22
» » » Բ.	14 3/4
» » » Գ.	14 1/4
Օսմանեան 1871	72 1/2
Փոխառութիւն 1877	85
Գանք Օթոման	9 3/4
Ռուսական փոխառ. 1873	98 1/4
Եգիպտական միացեալ (Իւնիֆիէ)	73 5/8
» առանձ. (բրիվիլէժիէ)	95 1/2
Դայրա Սանիէ	71 7/8
Տօմէնիալ (փոխառ. [illegible])	94
Հունգարական պարտաթուղթ 4%	— —
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	— —

Վիէննա, 9 Սեպտեմբեր, ժամ 4 երեկ.

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	126 15
Օսմանեան երկաթուղի	16 70

Փարիզ, 9 Սեպտեմբեր, ժամ 3 վայր. 45 երեկ.

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %	110 10
» » 3 %	83 55
Օսմանեան քոնսոլիտէ Սէրի Դ. բացուեցաւ	14 42 1/2
» » » գոցուեցաւ	14 47 1/2
» » Սէրի Բ.	15
» » » Գ.	14 50
Օսմանեան երկաթուղի	34
» [illegible] բաժնեթուղթք	— —
Գանք Օթոման	497 50
Գրէտի Լիոնէ	543 75
» Փօնսիէ	1395
[illegible] Լիոնէ	1230
Սուէզի ջրանցք	2007 50
Ռուսական 5% 1877ի	101 3/8
Իտալական Ռանթ	100 45
Եգիպտական միացեալ	374 37 1/2
Սպանիական (արտաքին)	61 1/2
Բրիորիթէ թիւրք	360
% Հելլենական	289 37 1/2
Չեք Լոնտոնի վրայ	25 30

ԿՈՆԴԱԿ ՎԵՀ. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻՆ
ԱՌ ԱԶԳԱՅԻՆՍ ԴԱՐՁԱՆԵԼԻ

(Պատճէն Կոնդակի)

ՄԱԿԱՐ ԾԱՌԱՅ ՔՐԻՍՏՈՍԻ և անհասանելի կամօքն Աստուծոյ եպիսկոպոսապետ և կաթուղիկոս ամենայն Հայոց, ծայրագոյն Պատրիարք համազգական Նախամեծար Աթոռոյ Արարատեան Առաքելական Մայր Եկեղեցւոյ Սրբոյ Կաթուղիկէ Էջմիածնի՝ բարեխօս անդամոց ընդհանուր և Թաղական ժողովոց և հոգաբարձութեան երկսեռ վարժարանաց Հայոց, որ ի Տարօնի՝ և համօրէն հայազն ժողովրդոց կողմանցն, հարազատաց մօրս լուսոյ Սրբոյ կաթուղիկէ Էջմիածնի և հոգեւոր որդւոց մերոց սիրեցելոց զՔրիստոսականն նուիրեմք ողջոյն հանդերձ Աստուածային բազմապատիկ օրհնութեամբ.

Հայրական սիրով ընկալաք զշնորհաւորականն ձեր գրութիւն պատուական՝ զուղղեալն առ մեզ ի 1 Յունիսի անցելոյ, զոր ախորժ հաճութեամբ ընթերցեալ՝ հասու եղաք անկեղծ հարազատութեանն և ջերմեռանդութեանն, զոր ի հեռաւոր վայրէդ պանդխտութեան տածէք անուցանէք ի հոգւոջ ձեր առ Արարատեան Մայր Աթոռս Սուրբ Էջմիածին և առ Գահակալս Նորին. հասու եղաք նոյնպէս և հոգեկան բերկրութեանն, որով մխիթարէք ընդ ամբառնալն մեր ի գահ Հայրապետութեան Սրբոյ Հօրն մերոյ Գրիգորի Լուսաւորչի անհասանելի կամօք Ամենաբարձրելոյն, որ յաւուրց անտի Նախկին Լուսաւորչացն մերոց՝ Սրբազան Առաքելոց Թադէոսի և Բարթուղիմէոսի՝ անընդհատ շարունակութեամբ յաջորդաց Նոցին հաստատուն պահեալն է ցայսօր և պահեսցէ ցկատարած աշխարհի, եթէ և մեք և կամք մեր ամենեցուն սիրովն Յիսուսի միաւորեալ և յարմարեալ ընդ միմեանս՝ հպատակեսցուք ամենաբարի կամացն Աստուծոյ և տքնեսցուք ի բարօրական շինութիւն և ի պայծառութիւն Հայաստանեայցս Առաքելական Սուրբ Եկեղեցւոյ մերոյ և Ազգիս սիրեցելոյ.

Այո՛, հոգեւոր որդիք մեր սիրելիք, լցաւ սիրտ մեր հոգեկան խնդութեամբ յընթեռնուլն ի բանս անդ գրութեան ձերում թէ՝ դուք յամենայն ժամ գոհ գործէք և հոգայք մեծապէս զպայծառութենէ և զբարեկարգութենէ եկեղեցեաց ձերոց և զյառաջդիմութենէ երկսեռ մանկտեաց վարժարանաց քաղաքիդ, քանզի դուք այդու խոհական իմաստութեամբ թէ՛ զանուն Հօր ձերոյ Երկնաւորի տայք ամենեցուն փառաւորել և թէ՛ զհիմունս բարեկեցութեան և երջանկութեան ապագայ սերնդոց ձերոց դնէք ի վերայ հաստատուն վիմի բարոյական և մտաւոր դաստիարակութեան, որում՝ ըստ Տեառն բանի, և ոչ մի՛ որ յաշխարհի աստ են՝ արկած չարաղէտ տանել կարասցեն.

(*) Զանքոփեան Պետական Հարուածէն ի վեր, Գերմանիոյ կառավարական մամուլն, այս նախատական ձեւով կ'անուանէ Պուլկարիոյ Աղեքսանդր Իշխանը.

Սիրելիք մեր ի Տէր՝ Թէպէտ ոչ սակաւ վշտագնեցաք և մեք ընդ յանկարծակի բեկումն զանգակի եկեղեցւոյ ձերոյ, զոր արկած չարաղէտ անուանէք, և խնդրէք ի մէնջ զնոյնպիսին հոգալ հաստուցանել եկեղեցւոյ Ձերում, բայց պատուէր տամք և յորդոր եւս լինիմք մի լքանել և թուլանալ ի ջերմեռանդութենէ Ձերմէ առաջի այդորիկ փոքու վտանգի, այլ հոգւոյ պնդութեամբ, որպէս մտադրեալ էք, փոյթ յանձին կալջիք ձեռնարկել ի նորոգութիւն զանգակատան սրբոյ եկեղեցւոյդ, և մեք Տեառն յաջողութեամբ ո՛չ զանց արասցուք հոգալ զկարեւորութենէ միոյ զանգակի. իսկ այժմ բազում խնդրուածովք աղօթս առնեմք առ ամենաբարին Աստուած, զի նա ինքն օրհնեսցէ զՁեզ Իւրով Աստուածային օրհնութեամբ, յաջողեալ ուղղեսցէ զամենայն ձեռնարկս և զգործս Ձեր բարիս, զօրացուսցէ զՁեզ ի գործս առաքինութեան ընդ հովանեաւ ամենածածուկ Աջոյն Իւրոյ պահպանելով ըզՁեզ զամենեսին ազատ յամենայն հոգեկան և մարմնական վտանգից եւ ի փորձութեանց, ամէն։

ՄԱԿԱՐ
Կաթուղիկոս ամենայն Հայոց
Համար 405
Ի 20 յուլիսի 1886 ամի Փրկչական
և ի Թուականութեան մերում ՌՅԼԵ
Ի Ս. Էջմիածին։

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷ ՔԱՂՈՒԱԾ

ԱՐԱԲԿԻՐ, 11 օգոստ.

Ամսոյս 3ին քաղաքիս մայր եկեղեցւոյ մէջ չքեղ հանդիսիւ տեղի ունեցաւ քաղաքիս բնակիչներէն երկու համակրելի և ուսեալ անձանց՝ Պ. Պ. Կարապետ Քէօսէեանի և Յակոբ Հազարեանի ձեռնադրութիւնն յաստիճան քահանայութեան, առաջինը՝ Տ. Եզնիկ և երկրորդը՝ Տ. Յուսիկ անուամբ։

—Տեղւոյս Ուսումն. Խորհուրդն, որոյ պարտաւորութիւնն է դպրոցաց ուղղութեան և յառաջդիմութեան հսկել, օրերս մասնաւոր դպրոցները փակելու յաւակնութիւնն ունենալ կը թուի։ Իբր տասն և հինգ օր յառաջ ազդագիր մը կ'ուղղէ առ Պ. Կարապետ Բարոնեան, մասնաւոր դպրոցի մը հիմնադիրն, փակել զիւր վարժարան. պատճառներն ինձ, ինչպէս նաեւ շատերու, անծանօթ են, զի Պատուարժան Ուսումն. Խորհուրդը զայնս իրեն կը վերապահէ։ Պ. Բարոնեան բողոք բարձած է Ուսումն. Խորհրդոյ դէմ և զայն դատի հրաւիրած. իսկ վարժարանը ցայսօր բաց կը շարունակէ. սպասեմք ելից։

—Քաղաքիս կեդրոնական ուսումնարանի համար ուղուած դասատուք այսօր աստ ժամանեցին. սոքա են Երեզայի ընկ. վարժարանի Պատ. դասատուք Մեծ. Ս. Ամատեան և Պ. Փողհարեան էֆէնտիք, որք ընդհուպ գործի պիտի ձեռնարկեն։

—Անցեալ տարի ամառէն մինչեւ աշնան վերջերը քաղաքիս մէջ յաճախ գողութիւնք եղան, և ամէն տուն ահ ու սարսափով գիշերն անքուն կ'անցունէր. կը կարծուէր թէ գողերը բազմաթիւ են և խումբերու բաժնուած. Նոյն իսկ քաղաքէս իբր ժամ մը հեռի Ջօհրապ տաճկական գիւղն տուն մը մտնելով գիշերայն, երբ այր եւ կին յանկողնի էին, կ'սպառնան էրկան ցուցընել և յանձնել իւր հարստութիւնը և սրախողխող կը մեռցնեն զեղկելին. կինը ճարահատեալ կը յանձնէ նոցա ուզածնին, բայց չարագործք խորհելով թէ ապա մատնոտ կը լինի կառավարութեան, խեղդամահ կ'ընեն և զանի. այս լուրը քաղաքն համակ ահ ու դողի մէջ ձգած էր, և չարագործք առանց ձերբակալ լինելու իրենց չահատակութեամբք պահ մը պարծեցան, բայց անցեալները Խարբերդի Վսեմ. կուսակալ Հաճի Հասան փաշան հոս գտնուած ատեն շնորհիւ իր ձեռք առած իմաստուն միջոցներուն և աչալրջութեամբ ոստիկանաց տեսուչ Մեծ. Շիւքրի էֆէնտիի, գողերը ձերբակալուեցան և գողօնները ձեռք անցան. այդ հրոսախմբի պետերն են Ջօհրապ թաղէն Սէմէրճի Օղլու Շաքիր, իւր ընկերն Գասապ Օսման Օղլու Խալիլ որ Պապոյ անունն ալ կը կրէ, նաեւ միւս ընկերնին Ճէրրահ Օղլու Խալիտ. ասոնք նախորդ տարիներն հինգական տարի բանտարկուած են. Ասոնք խոստովանած են նոյն մարդասպանները լինելնին, և իրենց քով գտնուած են գողօնները. հարցաքննութենէ իմացուելով որ Շաքիրի մայրն ալ գողօնաթաքոյց եղած է, նա ալ բանտարկուած է. քննութիւնը կը շարունակուի և դեռ ուրիշ ընկերներ ունենալնին կը կարծուի. Արաբկիրի հասարակութիւնը շնորհապարտ է Վսեմ. կուսակալին որոյ արթուն հոգածութեամբ յերեւան եկան այդ գողերը, նոյնպէս գնահատելի է ոստիկանապետ Շիւքրի էֆէնտիի ջանքերն այդ մասին,

ԿԻՐԱՍՈՆ, 20 օգոստ.

Միճան Օղլու հռչակաւոր աւազակապետը տարօրինակ համարձակութեամբ մը կը շրջի այժմ քաղաքիս շրջակայները, մանաւանդ Ջըրթլագ-Գալէի եւ Պաթլամայի կողմերը՝ որք Կիրասոնոյ մէկ թաղը կը համարուին հազիւ կէս ժամ հեռաւորութեամբ։ Ամսոյս 11ին երկուշաբթի առաւօտ խիստ կանուխ յաջողած է նա եւ քաղաքիս մէջէն անցնիլ չորս ընկերներով. գիշերը ինչպէս կը կարծուի հաւանականաբար միոյն տունը հիւրընկալուեալ յետոյ, նոյն առաւօտ Ջրթլագ-Գալէի մի սրճանոցին մէջ քանի մը ժամ նստած և ապա մեկնած է կողոպտելով շարունակ խեղճ գիւղացի անցորդներու վրայի ժամացոյցներն ու ստակները. Նոյն օրը կ'սպաննէ նախորդ աւազակապետ Քիւչիւք Իսէյինի ծառայութեան նուիրեալ անձը մատնող գիւղացին, և այս կերպով կը լուծէ իւր վրէժն ըստ մասին միայն, քանզի նոյնչափ վրէժխնդիր է նաեւ ծառայութիւն ստանձնող դժբաղդ անձին՝ որ մահու չափ ծանր սպառնալեաց տակ ստիպուած է ցոյց տալ սպանեալ աւազակապետին ապաստանած որջն. զայն եւս կ'որոնէ այժմ Միճան Օղլու սպաննելու համար։ Այս դէպքեր տեղի ունեցած պահուն մինչ կողոպտեալ գիւղացիներ դիմած էին արդէն տեղւոյս կառավարութեան, խումբ մը զինեալ ոստիկանք խիզախեցին ոճրագործութեան վայրն, այլ մի քիչ յետոյ վերադարձան, քանզի ոչ ոք ի նոցանէ համարձակած է այս զարմանալի մարդուն վրայ երթալու և յարձակում ընելու։

Այս անապահով վիճակին մէջ դադրած են արդէն բոլոր քաղաքացիք գիւղ և պարտէզներ երթալէ, ուր իրենց ներկայութիւնն անհրաժեշտ է պտղոց եւ արդեանց ժամանակն լինելով։ Քաղաքին մէջ իսկ կը տիրէ անապահովութիւնը յորմէ հետէ լուր ելաւ թէ Միճան Օղլու գիշերները որսեր ընելու կուգայ, ուստի ամէն ոք երկիւղով պաշարեալ տունէն դուրս ելնելու անգամ չհամարձակիր։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

Աղեքսանդր իշխանի վերադարձն ի Պուլկարիա եւ նորա փառաւոր ընդունելութիւնը կայծակնահար ազդեցութիւն գործած կ'երեւին ռուսական մամուլի վրայ։

Այս անգամ բոլոր թերթերն, առանց բացառութեան, կատաղաբար փաստակար կը համարին իշխանի ի Պուլկարիա մտնալն։ Ըստ նոցա, այն փառաւոր ու համակրելի ընդունելութիւնն, զոր գտաւ Աղեքսանդր իշխանն, խակապէս ժողովրդի բնածին զգացումէն բղխեալ չէր, այլ արդիւնք էր Աղեքսանդր իշխանին երախտապարտ եղող անձանց մեքենայութեան. Նոցա մեքենայութեան արդիւնքն է նոյնպէս ժողովրդի հակառուս զգացման օրէ օր աւելնալն։

Ռուսքի Կուրիէր որ մինչեւ վերջին օրն, ռուսական միւս թերթերու համեմատ, աւելի ուղղախոհ հայեացքներ յայտնած էր Պուլկարական վերջին դէպքերու մասին, այս անգամ խորհուրդ կուտայ կառավարութեան ամենախիստ միջոցներու դիմել ռուսական ազգի պատիւը եւ տէրութեան շահերը պաշտպանելու համար։

Ռուսքի Կուրիէր իւր 228 թուահամարի մէջ հրատարակած է խմբագրական յօդուած մը որով կը հերքէ այն «սխալ կարծիքը, թէ Ռուսիա ստոր կամ շահասիրական նպատակներ ունի պուլկարական խնդրի մէջ, թէ Ռուսիա կ'ուզէ իւր հետ ձուլել Պուլկարիա» ևն. ևն։ Լրագիրը յետ նկարագրելէ այն ցաւալի կացութիւնն որոյ մէջ կը գտնուի Պուլկարիա, կը հարցնէ. «Այսպէ՞ս է թէ ոչ. և թէ այսպէս է, ապա ուրեմն [illegible], Ռուսիոյ համար հասաւ վճռական գործողութեան վայրկեանը։

«Անդադար հարցումներ կ'ուղղուին, ի՞նչ [illegible], ի՞նչ [illegible] Ռուսիա կը միջամտէ պուլկարական գործոց։ Լրագիրներէն ոմանք աւելի հեռուն կ'երթան դեռ եւս, և նախատանօք կը խօսին Ռուսիոյ միջամտութեան պարագային վրայ։ Մենք կը կարծենք թէ Ռուսիա կատարեալ իրաւունք ունի միջամտելու պուլկարական գործոց. անվիճելի ճշմարտութիւն մ'է այս։ Ռուսիա չէ՞ր որ շնորհեց Պուլկարիոյ քաղաքական անկախ կեանք մը. նա չէ՞ր որ կարգ եւ կանոն դրաւ Պուլկարիոյ մէջ և Պաղէնպերկի իշխանը նշանակեց զայն կառավարելու. Երիցագոյն և հզօր տէրութեան չէ՞ր վերաբերեր և այժմ իսկ չէ՞ վերաբերիր որ նա խնամակալութիւն և պաշտպանութիւն ընէ կրտսերագոյն և տկարին տկար և պզտիկ տէրութեան որ ամէն պարագայով անկէ կախումն ունի և անոր կը պարտի իւր գոյութիւնն։ Եթէ աշխարհք ուրանայ թէ Ռուսիոյ կը պատկանի սլաւականութեան ազատութեան իրաւունքն, եթէ ուրանայ թէ Ռուսիա չէր որ սթափեց սլաւական ազգերն և շնորհեց նոցա անկախ քաղաքական կեանք, եթէ ուրանայ թէ Ռուսիա չէր որ իւր ազատած երկրին մէջ կարգ ու կանոն հաստատեց նորա անվթար պահպանման համար. եթէ աշխարհ չուրանայ այս ամէնն, այն ժամանակ տրամաբանակա՞ն է պնդել թէ Ռուսիա չկրնար և պէտք չէ որ միջամտէ Պուլկարիոյ ներքին գործերուն.......

«Ռուսիա երբե՛ք [illegible], [illegible] նպատակներ աչքի առաջ ունեցած չէ սլաւականութեան խնդրոյ մէջ, այլ միշտ գործած է զարմանալի անկողմնասիրութեամբ։ Վկայ է այժմ նորա [illegible] պատերազմներու պատմութիւնը։ Կարելի է որ այս [illegible] անհասկանալի և թերեւս անհաւատալի երեւալով, Եւրոպա անվստահութեան գաղափար միայն ունեցած է դէպ ի մեզ։ Բայց, կը հարցնենք, միթէ բազմաթիւ դէպքերն ու հանգամանքները չհամոզեցի՞ն Եւրոպան թէ՝ Ռուսիա անշահախնդիր է սլաւական գործոց միջամտութեան մէջ. Ռուսիա, եթէ միջամտած է և կը միջամտէ սլաւական խնդրոց, մի միայն նպատակ մը ունեցած է և ունի աչքի առաջ, այն է [illegible] սլաւական ազգութեանց որոց ինքն շնորհած է անկախ քաղաքական կեանք և որ արեւնակից են իրեն։ Միթէ չե՞ն կարող հասկընալ թէ նա, որ այսքան բաներ ըրած է նոցա, անկարող է անտարբեր մնալ դէպ ի նոցա ապագայ կացութիւնը և նոցա ճակատագիրը։»

* *

Կ. Պոլսոյ Ռուսական փոխառականութեան նորահաստատ ընկերութեան գործառնութիւնը տակաւին կը գրաւէ ռուսական քանի մը լրագրոց ուշադրութիւնը։ Նոքա ուրախութեամբ կը յայտնեն որ այս նախաձեռնութիւնը լիակատար յաջողութիւն ունենայ, «որպէս զի ապագային մէջ դիւրութիւններ ընծայուին Ռուսական ապրանքներու ծաւալման ի Թուրքիա, ուր մինչեւ այժմ անծանօթ են ռուսական գործարաններու արտադրութիւնքը։ Յուսալի է որ այդ նորահաստատ ընկերութեան ապրանքները արժանաւոր գնահատութեամբ պիտի ընդունուին Թուրքիոյ մայրաքաղաքի մէջ, այն պատճառաւ որ Լանինի գործարանի զօլացուցիչ և այլ բազմատեսակ ըմպելիները աշխարհահռչակ են։ Եւ արդէն ստացած տեղեկութեանց նայելով այդ ըմպելիներն մեծ ընդունելութեան արժանացած են Կ. Պոլսոյ մանաւանդ թրքական բարձր դասի մէջ։ Լանինի գործարանի ըմպելեաց նմանաւանդ նորա պատրաստած շամփանիայի գերընտրութիւնը փաստերով հաստատելու համար արժան է յառաջ բերել առ սա յիշատակութիւնն այն ոսկի և արծաթ մեդայլներու որոց արժանացած է նա այլ և այլ համաշխարհային ցուցահանդէսներու մէջ։

«Նոր ստացած բարձրագոյն պարգեւներն են, 1) իրաւունք ստանալու Ռուսիոյ Կայսերական զինանշանը Օտեսայի 1884 ի ցուցահանդէսի մէջ. 2) Առաջին կարգի ոսկի մեդայլ, Նոր Օրլէանի 1885 ի համաշխարհային ցուցահանդէսի մէջ. 3) Ոսկի մեդայլ Անվերսայի 1885 ի համաշխարհային ցուցահանդէսի մէջ և Բարձրագոյն պարգեւ Լուիվիլի 1885 ի համաշխարհային ցուցահանդէսի մէջ։

«Ասոնցմէ զատ ստացած է հետեւեալ ռուսական պարգեւներն.

1. Արծաթի մեդայլ	1852 ին
2. Արծաթի »	1860 ին
3. Պատուաւոր յիշատակութիւն	1864 ին
4. Արծաթի մետայլ	1865 ին
5. Արծաթի »	1869 ին
6. Մեդայլ	1870 ին
7. Ոսկի »	1872 ին
8. ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ԳՈՀՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆ	1875 ին
9. Ոսկի մեդայլ	1882 ին
Օտար պարգեւներ	
1. Ֆիլատելֆիոյ ցուցահանդէսի մետայլ	1876 ին
2. Ֆիլատելֆիոյ » մետայլ	1876 ին (կրկին)
3. Փարիզի ցուցահանդէսի պատուաւոր յիշատակութիւն	1878 ին
4. Ամստերտամի ցուցահանդէսի մեդայլ	1883 ին
5. Պոստոնի ցուցահանդէսի պատուաւոր վկայութիւն	

Երկու [illegible]

1. 1863 էն մինչեւ 1875
2. 1882 էն մինչեւ 1882։

«Այս ամէն բարձրագոյն ոսկի և արծաթ մեդայլներն, յարգելի վկայութիւններն, տուեալ առանձնաշնորհումներն կը բաւեն ապացուցանելու թէ Լանինի Կ. Պոլսոյ մէջ վաճառելի ըմպելիները համաշխարհային յարգանաց արժանացած են Եւրոպայի ամենանշանաւոր ցուցահանդէսներու մէջ։

«Ռուսական առեւտրական ընկերութեան յաջողութեան միւս գլխաւոր պայմանն եւս անտարակոյս կախումն ունի սորա Կ. Պոլսոյ ներկայացուցիչ Պ. Գ. Նիկողոսեանէն որոյ մասին արդէն մեծ վստահութիւն կը յայտնեն Ռուսքի Կուրիէր եւ Կ. Պոլսոյ Թերթերը։»

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՔ ԵՒ ՄԵՔՍԻԿՕ

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ, 23 օգոստոս

Թէքսաս նահանգին Էլ-Բասօ քաղաքին մէջ հրատարակուող Էլ-Սէնթինէլ թերթին խմբագիր Պ. Քըթինկ՝ որ աւելի քան մի ամիս Մէքսիկոյի մէջ բանտարկուած էր՝ այսօր արձակուելով իւր երկիրը վերադարձաւ։ Քըթինկ քաղաքացւոյն բանտարկութիւնը քիչ մնաց որ երկու դրացի տէրութեանց միջեւ պատերազմ մը յառաջ բերելու պատճառ ըլլար։ Մէքսիկոյի կառավարութիւնը մեծ ճիգ թափեց մինչեւ վերջին վայրկեանն իւր որոշումը գործադրելու, այլ վերջապէս խնդրոյն սաստկանալէն երեւոյթ մ'առնելը տեսնելով, որուն հետեւանքն իրեն անպատեհ վտանգալից պիտի ըլլար, զիջաւ Միացեալ-Նահանգաց պահանջման և ազատ արձակեց բանտարկեալն կարելի եղածին չափ իւր պատիւը պաշտպանելով։

Քըթինկ՝ որոյ անունն ծանօթ է այսօր ամեն Ամերիկացւոց և օտար ազգաց իսկ՝ Էլ-Բասօ քաղաքին մէջ օրաթերթի մը խմբագիրն էր։ Սա՝ Ռիօ-Կռանտէ գետին միւս կողմը գտնուող Բասօ տել Նօրդ մեքսիկեան քաղաքին մի թերթի խմբագրոյն դէմ անարգական յօդուած մի հրատարակած էր իւր թերթին մէջ, ասկից գրեթէ երկու ամսոյ չափ առաջ, և նոյն թերթը շրջաբերած էր Մէքսիկոյի մէջ։ Այս հրատարակութենէն գրեթէ երկու շաբաթ յետոյ Քըթինկ գործի պատճառաւ Մէքսիկօ կ'անցնի։ Պ. Մէտինա՝ որուն դէմ էր իւր հրատարակած յօդուածն՝ օգուտ քաղել կ'ուզէ իւր թշնամւոյն ներկայութենէն և զանի ձերբակալել կուտայ իւր գրած յօդուածին համար։ Քըթինկի դատը տեսնուելով Մէքսիկոյի դատաւորը զանի յանցաւոր կը գտնէ, և մէկ տարի շղթայակապ բանտարկութեան և 600 տոլար տուգանաց կը դատապարտէ զինքն։ Ամերիկեան հիւպատոսը կը բողոքէ այս վճռոյն դէմ և Թէքսասի ժողովուրդն որ արդէն Մէքսիկացւոց հետ բարեկամ չէ, բարձրաձայն կ'աղաղակէ այս վճռոյն ալ դէմ չլինելուն համար. Իրենց նահանգին կուսակալը Վաշինկթոնի կառավարութեան կ'իմացնէ խնդրոյն եղելութիւնը։

Միացեալ-Նահանգաց արտաքին գործոց պաշտօնեայ Պ. Պէյըրտ՝ անմիջապէս պաշտօնական գրով մը Քըթինկի անմիջական արձակումը կը պահանջէ ըսելով թէ՝ ամերիկեան քաղաքացւոյ մը իւր երկրին մէջ գործած յանցանքն օտար կառավարութենէ մը երբեք պատժելի չկրնար լինիլ։ Մէքսիկոյի կառավարութիւնն առարկեց թէ՝ ինքն իրեն նահանգաց մէջ եղած մասնաւոր որոշմանց հակառակ որոշում չկրնար ընել ըստ որում իւրաքանչիւր նահանգ կատարեալ իրաւունք ունի իւր գործերը վարելու, երկրորդ թէ՝ ըստ մեքսիկեան օրինաց քանի որ նոյն թերթը Մէքսիկոյի մէջ շրջաբերութեան հանուած էր, նոյն յօդուածին տէրը կրնայ խնդրուիլ իւր կառավարութենէն և դատուիլ ըստ մեքսիկեան օրինաց նոյն իսկ եթէ տէրութեան մը մէջ բնակի, ուստի Քըթինկ չկրնար արձակուիլ։

Յայտնի է որ այսպիսի վիճակ մը երկու դրացի հանրապետութեանց մէջ եղող բարեկամութեան խոչընդոտ մը դարձաւ, եւ թշնամական զգացմունք այնչափ յառաջ գացին որ երկու կողմէ պատերազմական պատրաստութիւններ սկսան տեսնուիլ։ Թէքսասի մէջ քաղաքացիք կամաւոր զօրաց խումբեր կազմելով պատերազմական մարզանաց սկսան, և երկրին ամէն կողմերէն բազում անձինք կամաւոր գրուելու պատրաստութիւնն յայտնելով՝ անհամբեր պատերազմի հրատարակման կ'սպասէին։ Քաղաքիս լրագիրք ամէն օր մէկ երկու սիւնակ լուր կը պարունակէին այս խնդրոյ մասին, մինչդեռ բուն իսկ խնդրոյն առարկայ եղող քաղաքաց լրագիրք Քըթինկի գործէն զատ ուրիշ լուր չէին պարունակեր։

Քըթինկ բանտ դրուած էր՝ այլ հանգիստ էր։ Ամէն օր իւր կառավարութեան հիւպատոսը կուգար զինքը տեսնել և յոյս տալ իւր արձակման մօտ լինելուն. ինքն եւս միշտ նամակներով կը գրգռէր իւր հայրենակիցներն և իւր տէրութենէն պաշտպանութիւն կը խնդրէր որպէս զի Ռասիւրի ճակատագրոյն չհանդիպի՝ զոր կը գուշակէր։

Քըթինկի խնդրոյն պատճառաւ գանգատներ եղան նաեւ թէ Մէքսիկացիք կը չարչարեն զԱմերիկեցիս իրենց երկրին մէջ։ Մէքսիկոյի միեւնոյն Բասօ տել Նօրդ քաղաքին ոստիկանապետը Ռասիւր անուն Ամերիկացի քաղաքացւոյն դէմ անձնական հակառակութիւն մը ունենալով զայն սպանելու համար օգուտ կը քաղէ իւր պաշտօնէն։ Ռասիւրի դէմ ամբաստանութիւն մը ընելով Մէքսիկեան դատարանէ մը, նոյն անձին իւր կառավարութեան յանձնումը խնդրող պաշտօնագիր մը կը բերէ Թէքսասի քաղաքապետին, որ նոր ոստիկանապետին արդարասիրութեան վրայ վստահելով կը հրամայէ որ Ռասիւր յանձնուի իրեն։ Ոստիկանապետը զայն բանտ մը կը դնէ Մէքսիկոյի մէջ, եւ երբ գիշերը վրայ կը հասնի դուրս կը հանուի Ռասիւր բանտէն եւ նոյն պաշտօնէական հրամանաւ չարաչար կը սպաննուի ոստիկանաց կողմանէ։

Այս եղելութիւն խորապէս յուզեց զԱմերիկացիս եւ միացեալ Քըթինկի խնդրոյն հետ իրերը արդարեւ յոյժ փոթորկալից երեւոյթ մը առնել սկսան։ Սակայն Քըթինկ անծանօթ եւ աննշան ոք ըլլալով ժողովուրդն անոր պատճառաւ պատերազմ հրատարակելու չափ յառաջ երթալ չուզեց, և բուն իսկ այդ էր պատճառ որ այս խնդիր առանց պատերազմի վերջացաւ։ Նախ հանրապետական թերթեր Պ. Պէյըրտի արտօրանքը քննադատեցին յոյժ ծանր կերպով, և այս էր կեցուց զինք իւր պահանջքին գործադրութիւնը չի կատարելու համար պատերազմ հրատարակելէ, քանզի արդարեւ ռամկավարական և իրեն պաշտպան թերթեր իսկ սկսան իւր ընթացքը քննադատել, որ ըստ ինքեան դատապարտութեան արժանի էր, քանզի դեռ խնդրոյն մանրամասնութիւնը չիմացած այդպէս սովորաբար պահանջք մը ըրաւ. Այնպէս որ այս խնդրոյն մէջ ամենէն աւելի վնաս կրողը Պ. Պէյըրտն է։ Այս անձ ընտանեկան բազում վիշտեր ունեցաւ պաշտօնի անցնելէն ի վեր, իւր կինը և աղջիկը մի և նոյն ամսոյ մէջ կորոյս։

Ձկնորս նաւերու խնդիր մը ունին Ամերիկացիք Քանատայի կառավարութեան հետ, որ տակաւին վերջացած չէ։ Ըստ Քանատական օրինաց որ եւ է օտար տէրութեան ձկնորս նաւ չկրնար 3 մղոն հեռաւորութենէ մը աւելի մերձենալ ցամաքին։ Այս օրէնք, ուրիշ շատերու պէս, իւր գործադրութիւնը կորուսած էր բազմաթիւ տարիներէ ի վեր։ Այս տարի սակայն երբ Ամերիկեան նաւեր կէր դնելու համար ըստ սովորութեան Քանատայի ցամաքը գացին, իրենց նաւեր գրաւուեցան եւ դեռ վերադարձուած չեն։ Երկու կառավարութեանց մէջ անընդհատ թղթակցութեան նիւթ մը եղած է այս խնդիր։ Հակառակ լրագրաց պահանջման թէ Պ. Պէյըրտ սովորական միջոցներ ձեռք առնէ այս մասին, ինքը երկար ատեն անտարբերութիւն ցուցուց [illegible] Քանատական կառավարութեան [illegible] բողոքեաց Պ. Պէյըրտ [illegible] պաշտպանութեան համար։

Այս անգամ, կ'ըսեն այժմ լրագիրք, [illegible] Մէքսիկոյի [illegible] Միացեալ Նահանգաց [illegible] Պ. Պէյըրտի [illegible] թէ՝ «Ամերիկայի մէջ Մէքսիկեան [illegible]» Արտաքին գործոց պաշտօնեային [illegible] որ մասնաւոր քննիչ մը զրկէ ի Մէքսիկօ թէ Քըթինկի և թէ Ռասիւրի խնդիրները քննելու համար. [illegible] ի Մէքսիկօ է։

Ահա ինչպէս ուրեմն Մէքսիկեան կառավարութիւնը առանց իւր արժանապատուութիւնը վիրաւորելու զիջաւ Միացեալ Նահանգաց պահանջման։

Մէքսիկեան կառավարութիւնը խնդիրը ծագում առած Չիհուահուա նահանգին գերագոյն դատարանին յանձնեց որպէս զի Բասօ տել Նօրդ քաղաքի դատաւորին [illegible] Քըթինկի դէմ [illegible] Մէտինա [illegible] Մէքսիկոյ [illegible] «Նկատելով որ խնդիրը միջազգային [illegible] Քըթինկի [illegible]» Այս հրաման [illegible] Քըթինկ [illegible] Մէքսիկոյի կառավարութեան դէմ դատ [illegible] Քըթինկ [illegible] թէ 500,000 տոլար վնաս պիտի ուզէ։

Արտաքին գործոց պաշտօնէին զրկած մասնաւոր քննիչը թէ՛ Քըթինկի խնդրոյն [illegible] և թէ՛ Ռասիւրի [illegible] վրայ է։

ՀԱՅԸ.

ԱԶԴ

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՈՒՑ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

Կը ծանուցուի 1875 հոկտեմբերէն մինչեւ 1881 դեկտեմբեր 31 Ռումէլիի երկաթուղւոյ արժէթղթերը [illegible] յառաջիկայ սեպտեմբեր 1 13 էն սկսեալ 30 0 [illegible] պիտի վճարուի իրենց մի միայն ի Կ. Պոլիս, ուր այս արժէթղթերը պարտին ղրկուիլ իրենց տէրանց ծախիւք։

Այս տնօրինութեամբ, 1881 սեպտեմբեր 8 20 ի հրովարտակով հրամայուած 20 00 քանակին 15 0 0 ը վճարուած կը լինի [illegible],

Կ. Պոլիս, 3 սեպտ. 1886

ԱԶԴ

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՈՒՑ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

Օսմ. Հանրային Պարտուց Վարչութիւնը կը ծանուցանէ հասարակութեան թէ յառաջիկայ սեպտեմբեր 1/13 էն սկսեալ կէս առ հարիւր (½ %) տոկոս մը պիտի վճարուի Օսմանեան Հանրային Պարտուց [illegible] արժէթղթոց թիւ 6 կտրոններուն վրայ։

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՎԵՐԱՄՈՒՏՔ

ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
Ի ՊԱՆԿԱԼԹԻ

Ծանուցանելով Պատ. Ծնողաց եւ խնամակալաց թէ Վարժարանս Սեպտ. 1/13ին վերսկսի իւր տարեկան ընթացքն [illegible] փափաքողներ առանց յապաղման [illegible] վարժարանս մտնելու բարեհաճին։

ՎԱՐԻՉ
Հ. ՆԻԿՈՂԱՅՈՍ ԱՒԳԵՐԵԱՆ

4—5

ԱԶԴ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀՈՄ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ԱՂՋԿԱՆՑ ՀԱՄԱՐ
ՑԻՒԳԻՒՏԱՐ, Կ. ՊՈԼԻՍ

Այս վարժարանին դպրոցական տարին կ'սկսի սեպտ. 5/13 ին, չորեքշաբթի օրը։ Դասատուութիւնը կ'ըլլան Անգլիերէն, Ֆրանսերէն, Հայերէն, Յունարէն և [illegible] լեզուներով։ Ուրիշ մանրամասնութեանց համար դիմել [illegible] ՄԻՍ ՓԱՏՐԻՔ,
ՊԱՏՐԵԼ ՀԱՆԻՉ, ԱՄԵՐԻԿԱՆ ԽԱՆ
[illegible] Կ. Պոլիս

9—10

ՌՈԳԵՐԹԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Սոյն վարժարանիս յառաջիկայ տարին պիտի սկսի սեպտ. 3/15 ին, Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել ի վարժարանն, Ռումէլի Հիսար։

ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
Ի ՔԱՂԿԵԴՈՆ

Կը բացուի սեպտ. 1 ին, յորում պիտի ըլլայ գիշերօթիկ աշակերտաց մուտքն. իսկ կիսաթօշակ և ցերեկօթիկ աշակերտք պիտի մտնեն նոյն ամսոյն 3 ին չորեքշաբթի օրը, յորում դասաւանդութիւնք պիտի սկսին։

2—4 Տեսչութիւն

ԱԶԴ

Կը ծանուցուի հասարակութեան թէ սեպտ. 30 ին հինգշաբթի օր տեղի պիտի ունենայ Ռումէլիի երկաթուղւոյ արժէթղթոց վիճակահանութիւնը.

300 թիւեր պիտի շահին հետեւեալ կերպիւ.

ՄԵԾ ԲԱԺԻՆ	50,000	ֆրանք
1 Բաժին	25,000	»
2 »	10,000	»
6 »	2,000	»
12 »	1,250	»
28 »	1,000	»
450 »	400	»

Դրամատանս կը վաճառէ բուն արժէթղթեր Պորսայի գնով ինչպէս և բաժիններ որք իրաւունք ունին շահել մէկ հինգերորդին հետեւեալ կերպիւ.

100 Թիւ	150	ղրուշ
50 »	75	»
25 »	37½	»
10 »	15	»
5 »	7½	»

Շահից ամբողջութեան իրաւունք ունեցող մէկ տոմսին գինն է 7½, կէսինը 5 եւ քառորդինը 3.

Այն անձինք որ կ'ուզեն այս տոմսերն գնել իրենց բաղդը փորձելու համար, պարտին ժամանակին դիմել դրամատանս։ Գաւառներէն եկած պատուէրներուն հետ պէտք է ղրկել նաեւ փոխարժէքը [illegible]

Դիրէկ. [illegible] Ժ. Տ. ՏԱՆԻԷԼԵԱՆ
Ղալաթա, [illegible] խան թիւ. 28

Տ. Ր. Մ. ՏԻՆԱՆԵԱՆ իւր բնակութիւնը փոխադրած է Պոլիս, Պալը Փազար, թիւ 16 տունն, ուր ամէն օր կ'ընդունի իրեն դիմող հիւանդները. [illegible] վերջն ալ ձրիաբար կը դարմանէ աղքատները։ 21—35

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Պատ. Կարապետ Պարթէվեան պատիւ ունի ծանուցանել հայ հասարակութեան թէ իւր յառաջիկայ կիրակին (սեպտ. 3 ըստ նոր.) սկսեալ ամէն կիրակի պիտի քարոզէ կէս օրէն մէկ ժամ յառաջ [illegible] սրահին մէջ Բրիտանական [illegible] դիմացը, ի Բերա։

Ս[illegible] 16 20

ԱՐՏԱՍՈՎՈՐ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌՈՒՄՆ

Օ ՓԱՊՐԻՔ ՌԷԻՒՆԻ

350—ԲԵՐԱՅԻ ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ—350

[illegible]

ԱՐՏԱՍՈՎՈՐ ԱՌԻԹ

[illegible]

ՈՐՈՇԵԱԼ ԳԻՆ, ԿԱՆԽԻԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄՆ

[illegible] 2 [illegible]

12—13

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՕՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԷՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. **ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ** 5,591,956
ՀԱՍՈՅԹ 1884 **ՏԱՐՒՈՅ** 1,718,462

ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. **ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ** 2,993,181
ՀԱՍՈՅԹ 1884 **ՏԱՐՒՈՅ** 828,858

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտագաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. Նաև եթէ ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուած փոխանին 11,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 **ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ** Անգլ. Ոսկի 120,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Գոմիսիօն խանի անկիւնն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** *Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։*

ՈՒՂՂԱԿԻ ՎԱՃԱՌՈՒՄՆ ԱՐՏԱԴՐԻՉԷՆ ՍՊԱՌՈՂԻՆ

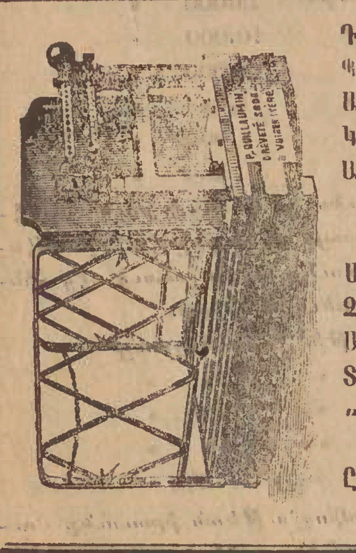

Դրամարկղ
Պատին մէջ դրուելիք արկղ
Առձեռն արկղիկ
Կահաձև դրամարկղ
Ապահովութեան նկուղներու դռներ և փականքներ
Ամենազգի կղպրդներ
Ջափ և կշիռ
Առձեռն տատանոց
Տատանոցով կամուրջ կառաց, անասնոց եւն կշռման համար
Ընդօրինակութեան մամուլք

ՏԱՐԱԶԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ
Բ. ԿԻՅՈՄԷՆԻ
Արտօնեալ գործարանատէր
ի Վիւառօն (Իզէռ)
Ֆրանսա

Պատկերազարդ ցուցակը ձրիաբար կը ղրկուի երբ նամակաւ ուզուի Խաչէնն Էճէնսիէն, ներկայացուցիչ վասն Արեւելից, Զարաքէօյ, Տէյիրմէն խան, Կ. Պոլիս։

ՆԻՒԲՕՍԻՏ ԴԵՂԹԱՓ ԸՆԴԴԷՄ ԾԽԱԽՈՏԻ

ԿԵԱՆՔ, ԱՃՈՒՄՆ և ԳԵՂ ՄԱԶԵՐՈՒ
ՄԷԼՐՕԶ
ՄԱԶԵՐՈՒ ՄԻԱԿ ՀԱՏԻԿ ՆՈՐՈԳԻՉ

Իրապէս իրենց առջի Թարմ գոյնին կը դարձունէ ճերմըկած կամ գունաթափ մազերը. Կը դադրեցունէ անոնց Թափիլը. Կը մաքրէ գլուխը, կը վերջացունէ Թեփը, ու մազերուն նոր կեանք, աճումն, փայլ ու գեղեցկութիւն կուտայ։
Կը վաճառուի երկու չափով մեծ շիշերու մէջ։
Գլխաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116, Southampton Row). Նոյնպէս Բարիզ ու Նիւ Եօրք։

Կը գտնուի Ն. և Ժ. Գանզիւք եղբարց բրիտանական դեղարանն, Բերա, Մեծ փողոց. Էտմընտ Դարւանա, Անգլիական մթերանոց, Եւքաէք Դալօբըրըմ. և Իգլիսոր Լագանտէլլա, 433, Բերա Մեծ փողոց։

ԽԱՅԾՂԱՆԻ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՆՑ

Ամենէն լաւն, ամենէն առողջարարն, ամենէն աչքառուն է.

ԴԵՂԱԳՈՐԾ Ժ. ԹԷՕՏՈՐԻՏԷՍԻ

ՊԱԼՍԱՄԱԿԱՆ ԽԱՅԾՂԱՆԸ

Այս հեղուկը կը պարունակէ խայծղանի և Պօլ-տը Ձօի ամեն ազնիւ և լուծելի տարրերը։ 1873 էն ի վեր նշանաւոր բժիշկներէ կը յանձնարարուի՝ խոցոտ, խոցոտ և ցելային հիւանդութեանց համար։ ՅԱՐԱՏԵՒ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ, *նոյն իսկ ի պարագային յորում ախտաբուժական ուրիշ միջոցներ ի զերեւ ելած են։*

Գործածութեան եղանակ

Կուրծքի, կոկորդի և միզային ճանապարհաց հիւանդութիւնք	Մէկ գաւաթ ջրի մէջ մէկ խմտենէկի կամ ապուրի դգալ	Խմել առաջին եղած ժամանակ կամ ճաշած ատեն
Որքին, եոք	Ջուր կամ խառն	Դուրսէն գործածել
Սպիտակ հոսումնք	Ջուր կամ խառն	Ներարկութեամբ
Շնչափողք	Շոգիով առքված	Ծխելով կամ փոշիացնելով

Ընդհ. կեդրոնատեղի՝ Կեդր. դեղարան Ն. Թէօտորիտէսի, Բերայի Մեծ փողոց 244։ Կը գտնուի նաև Կալաթա, Գոսմորիտէսի դեղարանը. Պոլիս, Գասապեան դեղարանը։

ԳՈՒԻՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

ՌԻԼԱՅԸՆՍ

Ծովային ապահովագրութիւն։ Դիմել առ գործակատար ընկերութեան, Պ. Ժ. Վ. Ուիթոլ, Ուիթոլ խան Պահչէ-գաբու Պոլիս. կամ Ղալաթիա Մէրթէպանի փողոց Իզզէթ փաշա խան թիւ 6։ 507

DEUTSCHER Handels-Verein
ԳԵՐՄԱՆ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
Ի ՊԵՐԼԻՆ

ՑԱՐԴԱՐՈՒՄՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆԱՑ,
ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՊՐԱՆՔ *հանրօգուտ շինութեանց, նախարարութեանց, քաղաքային վարչութեանց համար եւն։*
ՇԻՆՈՒԱԾԱՆԻՒԹՔ *երկաթուղեաց։*
ՇՈԳԵՇԱՐԺ, *ջրաշարժ և հողմաշարժ մեքենայք, ջրհանք եւն։*
ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ *և ճարտարական մեքենայք։*
ԳՈՐԾԻՔ *ամեն տեսակ։*
ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆ *լուսաւորութիւն։*

Գերմանական Առեւտրական Ընկերութեան ներկայացուցած հաստատութեանց ապրանաց մանրամասն ցանկերն և ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել առ իւր գործակատարներն ի Կ. Պոլիս.

ՀԻԿԼ և **Ֆրիէտր ԼԱՈՒԴԸՐՋՈՒՆՆԿ** *Ֆրնտըքլեան խան, 15 և 16, Կ. Պոլիս*

Յ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ

ՍԱՂՄԱՏՈՒՆ

Ի ՊԱՅԾԱՌ ՀԱՌԱՉ
ՖԻՆ ԱՆՃԸԼԱՐ ԵՕՔՈՒՇՈՒ Կ. ՊՈԼԻՍ

Սոյն կազմատան մէջ ամեն տեսակ գիրքեր և տետրակներ կը կազմուին չափաւոր գիներով։ Կազմատունը ունի եւրոպական ընտիր գործիներ նորագոյն կատարելութեամբ շինուած, և կարող է ամեն տեսակ գիրքեր պատրաստել յոյժ ընտիր և հաստատուն կազմով։

ԿԱԼՉԻԻ ՄԻՋԱՏԱՍՊԱՆ ՓՈՇԻՆ

ԱՄԵՆԱԶԴՈՒ ԴԵՂ ՄԸ *Մլուկներու, Լուերու, Ոջիլներու, Ճանճերու, Մժեղներու, Մրջիւններու, Թրթուրներու, Ցեցերու դէմ։*

Քիլոն կը ծախուի 12 Ֆրանք. Թղթատարութեան միջոցաւ, 100 կրամն 1.95 Ֆր. է։—Դիմելու է առ Է. ԿԱԼՉԻ, 71, Գուա տ'Էրքանմիլ, Լիօն։

Արեւելից համար ներկայացուցիչն է Դեղագործական Մթերանոցն, Ղալաթիոյ Մեծ Փողոց, 35, Կ. Պոլիս։

ՍԻՆԿԷՐԻ

ՃՇՄԱՐԻՏ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՅՆԵՐԸ

Կը գտնուին միմիայն ի Պոլիս, Մահմուտ փաշա, 90,—ի Կալաթա Կլավանի խան, 2,—ի Բերա, Կալաթա Սէրայի դիմաց։
Ժ. ՆԻԷՅԼԻՆԿԷՐ
Վճարման դիւրութիւն
Զգուշանալ կեղծերէն։

ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Ծովային, ցեղային և ցամաքային ապահովութեան.
12 և 13, Զինճիլի խան, Պոլիս

Ստորագրեալք Տ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ *եւ* ԹՈՒԼՊԵՆՏՃԵԱՆ, *պատիւ ունին ծանուցանել վաճառականաց թէ Ընդհանուր Գործակատար անուանուած են Մանհայմի* ՌԷԱՍԻՒՐԱՆՍ ՄԱՐԻԴԻՄ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ, Compagnie de Ré-Assurances Maritimes de Mannheim

Այս ընկերութիւն, Պայմանագրութեամբ հաստատուած կայսերական լինելով ծովային ապահովագրութեանց ուրիշ ընկերութեան մը հետ, ունի ընկերային միացեալ դրամագլուխ մը

	Փր. 15 000 000
Դրամագլխոյ չվճարուածն. հանուած	7 500 000
Պահեստի դրամագլուխ	775 000
Պահեստ ստանձնեալ վտանգներու և չվճարուած փոխատուց համար	1.750.000

Ուրեմն, Մանհայմի Ռեասիւրանս Մարիթիմ Ընկերութիւնն ամեն երաշխաւորութիւն կ'ընծայէ շոգենաւով, առագաստանաւով, երկաթուղով եւն ներածուած կամ արտածուած ապրանաց ապահովագրութեան համար։

Ընկերութիւնը նաև մասնակից է «ԱՐԺԷԻՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ» Union pour l'Assurance de Valeurs *և հինգ ընկերութեանց համերաշխութեան ներքեւ, որք* 30,500,000 *Ֆրանքի դրամագլուխ մ'ունին, յանձն կ'առնու ապահովագրել ամեն տեսակ արժէք, արժեթուղթ, կտրոն, պանքնոտ, գոհարեղէն եւն, որք կը ղրկուին թղթատարութեան և սուրհանդակաց միջոցաւ։*

Այս ընկերակցութիւնները կարգաւ ընկերութեանց անուանքն տպագրեալ են ապահովագրութեան մուրհակաց վրայ։

Ընկերութեան Վարչական խորհուրդն անդամք են.
Թ. Էրքհարտ, նախագահ Վարկի հանրական Պանքային
Ֆ. Էնկէլհարտ, Նախագահ
Շ. Ֆունք, տնօրէն Վարկի հանրային Պանք
Ա. Հարդմէնսիս, հիւպատոս Հոլանտայի
Տր. Ֆ. Հէնօ, տնօրէն հանրային Գրաւի Պանք.
Շարլ Րայս, հիւպատոս
Ֆ. Սիբիօ, երեսփ. Գերմ. դեր-նախագահ
Տր. Ք. Շդայնըր, նախագահ Վիւրթեմպերկի Ֆերայնս Պանքային

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալութեան գրասենեակը։ Պայմաններն և գիներն յոյժ չափաւոր են։

Գործակատար-Ենթագործակալ, Հ. Օպէօ, փորձագէտ Վէրիդասի ծովային գործոց գրասենեակին, Սարմաշըք խան, 6, Կալաթա։

Ընդհանուր Գործակատար
Տ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ եւ Մ. ԹՈՒԼՊԵՆՏՃԵԱՆ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԷՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայի և Բօրտօյի միջև կանոնաւորապէս բանող

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Մեկէլէ որ սեպտեմբեր 2 ին Մարսիլիայէն և սեպտեմբեր 8 ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Բեռնելու և ուղեւորութեան համար

Նաւուղեկի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՆԻՌԹԷ ԲԸԳՈՒԼ
Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միւլէթ
514 Մումհանէ փողոց, Թիւ 141

ԲԱԲԱՅԵԱՆԻ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրփուլ, Մէյնէրփօլի և Օտեսայի միջև կանոնաւորապէս բանող

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Այա Սոֆիա	3,000	Պէք
Արարատ	2,500	Ռօճըրս
Ալեքսանդրիա	2,500	Քրուքշանք
Լեպանոն	2,500	Ռէյնջ
Մաքեդոնիա	3,500	Մաքլ
Բուլկարիա	2,800	Ֆօթըրկիլ

Բռնվելիք շոգենաւը սեպտ. 7 ին Լիվըրփուլէն աստ պիտի գայ և 10 ին պիտի ուղեւորի Տրապիզոն և Պաթում։

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամեն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ.
513 Գործակալք

ՔԻՒՆԱՐՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ամէն ամիս երկու անգամ կը բանին Լիվըրփուլէն և Միջերկրականի մէջ.

Ուղեւորք և ապրանք կ'ընդունին Նիւ Եօրքի, Պոստոնի, և Միացեալ Նահանգաց ու Գանատայի ամեն կողմերուն համար, նմանապէս Հավրի, Ռուէնի, Բարիզի, Լոնտոնի, Կլասկովի, Մանչեսթրի, Պրատֆորտի եւն եւն համար։

Ուղեւորաց համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի։

Ամեն շոգենաւու մէջ կայ կին ծառայող մը։

Ընկերութեան շոգենաւերը նշանաւոր են իրենց հանգստաւէտութեամբ և կանոնաւորութեամբ։

Առաջին շոգենաւը սեպտեմբեր 16 ին աստ կ'սպասուի։

Գործակատար ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈՒԻ
Թիւ 1 Քիւչիւք Հալի
511 փաշա խան Ղալաթիա

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրփուլէն և Միջերկրականի միջև բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանոպուս	4200	Սֆինքս	3000
Ձէրօս	4000	Օսայրիս	3000
Օսմանլի	4000	Նեբթիս	3000
Սեսոստրիս	3250	Բերա	3000
Իսիս	3250	Լոտուս	800
Մակաւա	3250	Օլիմփա	800
Մարիոթիս	3250	Սեֆիլ	700

Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒԻԹՈԼ և ԸՆԿ.
Մէյտանըլը փողոց,
Ուիթոլ խան
ՃԷՅՄԶ ՄՈՍ և ԸՆԿ
515 31, Ճէյմս Սդրիթ, Լիվըրփուլ

ԼԷՅԼԸՆՏ ԼԱՅՆ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

որ կանոնաւորապէս կը բանին Լիվըրփուլէ և Արեւելից մէջ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալճերիան	2500	Ֆավոնեան	3700
Ասսիրիան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անատոլիան	2500	Ֆլավեան	3700
Աթենեան	2500	Իպերիան	5500
Արքադիան	3700	Իլիրիան	5500
Պավարիան	6000	Իսթրիան	3500
Պուլկարիան	5000	Լիպարիան	2200
Քասթիլեան	800	Լիգուրեան	2500
Կիրենեան	2000	Լիզարտ	800
Տորոս	700	Օլիմփիա	700
Էճիբշըն	3700	Պէրսիան	3800
Ֆլորիան	3700	Վալենսիան	6800
Ֆալերնիան	3700	Վիրճինեան	6800

Լիվըրփուլէն շոգենաւը, Նաւապետ Տէյվիս, ամսոյս 11 ին շաբաթ օրը Սեւ ծովէն աստ կ'սպասուի և մի քանի օրէն ուղղակի դէպ ի Լիվըրփուլ պիտի ուղեւորի։

Թէրըսէան շոգենաւը ամսոյս 21 ին ընդհանուր վաճառքով Լիվըրփուլէն աստ կ'սպասուի։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՕՆԹԷՆ
Գործակալ
Թիւ 54, 55, 56, Եէնի
Միլլէթ խան, Ղալաթիա.

Նաւատէրք, Պարոնայք Ֆրէտ, Լէյլանտ և ընկ. Լիվըրփուլ

Գործակալութիւնք
Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնթէն.
Ճիպրալթար, Պ. Պ. Քարվըր Եղբարք
Աղեքսանդրիա, Կ. Լ. Վ. Լաճման և ընկ.
Մալթա, Ա. Քամիլլերի.
Շիրա, Ա. Մ. Մավրօկօրտատօ.
[illegible], Պ. [illegible] և ընկ.
512

ԱՆՁԱՄՆԱԲՈՅԺ ՄԻՆԱՍ ԼՄԻՐԵԱՆ

Ջիերու, կովերու և շանց հիւանդութիւններն կը դարմանէ և ամ ու ծախի ամեն նոյն կենդանեաց առողջ կամ հիւանդ ուզողներուն կը գտնուի։ Պէտք է դիմել Պոլիս Պահճէ-Գաբու Մէրհամէթճեան էֆէնտիի դեղարանը, կամ իր բնակարանը Իւսկիւտար Դօղանճըլար Աճը-պէյ փողոց Թիւ 24։

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ
ընդ մէջ Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանօ	2,000	Լէանտրօ	1,500
Անճէլօ	3,000	Մարէնկօ	1,300
Արկօ	1,300	Մարաթոն	2,500
Պաստոնօ	3,500	Միլօ	2,000
Պօրօտինօ	2,200	Ներօ	2,000
Պրավօ	2,000	Օթելլօ	5,000
Գէյրօ	2,600	Օրլանտօ	3,000
Գալիբսօ	2,500	Օթրանտօ	4,500
Գամէօ	2,100	Օտտօ	2,000
Գատօ	2,000	Բարիֆիք	1,200
Գօմօ	2,700	Բալէրմօ	3,200
Տիտօ	2,500	Բաստէր	1,700
Տօմինօ	1,800	Քիգօ	2,800
Էրատօ	2,600	Ռիալթօ	4,400
Տրագօ	2,600	Ռինալտօ	3,200
Ֆալքօն	800	Ռօլլօ	3,000
Ֆիտօ	1,700	Ռօմանօ	5,500
Ֆլամինկօ	1,600	Ռօմէօ	3,500
Կալիլէօ	3,500	Սալէրնօ	4,000
Կիգանօ	2,200	Սաֆօ	2,000
Կօզօ	,800	Սիլվիօ	2,000
Կրօտօ	,200	Սօրէնդօ	1,300
Հանկօ		Թասսօ	1,200
Հէրօ	2,000	Թ. Ուիլսըն	3,000
Հիտալկօ	3,000	Թիկեր	1,300
Հիւմպէր	1,200	Թօլէտօ	2,800
Ճինօ	2,300	Քանդօ	3,600
Քէլրօ	2,000	Եէտնա	1600
Քօզիօ	2,200	Ջէյրա	3,000
Լէօ	2,000	Ջէրօ	41,0

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԷՏԷՐԻՔ ՀԻԼՏ ԵՒ ԸՆԿ.
Գործակալք
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միւլէթ
514 խան Ղալաթիա

ՏԱՄՆ ՏԱՐՈՒԱՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

ՄԻՋԱՏԱՍՊԱՆ ԵՒ ԱՆՈՒՇԱՀՈՏ

ՃՇՄԱՐԻՏ ՓՈՇԻ

Սենեկաց եւ զգեստուց համար
Ա. ՄԻԼԱԳՕԼԻՉ
Ի Սպլիթ (Դալմաթիա)

Կեդրոնատեղի ի Կալաթա, Մում-Հանէ Լոյտ խան, 2։

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ԵՐԿԱՆԱՔԱՐ *առաջին կարգի և զուտ պողպատէ, կրելով* **ՍԻՏՆԷՅ ՆՕՈՒԻԼ** *նշանը։*
Կաշիէ **ՓՈԿԵՐ** *ամեն մեծութեամբ, մեքենայներու համար։*
ՌԵՏԻՆԻ *խող մեքենայից համար։*
ՄԱՀՃԱԿԱԼՔ *երկաթէ և արոյրէ։*
ՄԱՄՈՒԼՔ *ընդօրինակութեան։*
Զանազան տեսակ **ԴԱՐԲՆԱՑ** *ասորիկայք։*
Անգլիական **ԹԱՆԱՔ** *տպարանաց համար։*

ՍԻՏՆԷՅ ՆՕՈՒԻԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Վաճառական և ընդհանուր գործակալք
ՑԱՆՁՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԵԱՆ
Գէորգ պէյ խան, Եիւքսէք Գալտըրըմ
Ղալաթիա, Կ. ՊՈԼԻՍ

Միակ կեդրոնատեղի
ՄԻԼՆԸՐԻ ԴՐԱՄԱՐԿՂԱՑ
Որոնք՝ դժուարաւ կը դիմադրեն հրոյ և խորտակման

Գնողաց համոզման համար մեր վաճառատանց մէջ կը գտնուին վկայագրեր աշխարհի մէջ եղած փորձերու ապացոյցներ։

ԲԼԱՔԷ ԱՐԾԱԹԵՂԷՆՔ

Անգլիոյ հռչակաւոր գործարանին
ՃՕՆ ՆՕՌԹԻԼ ԵՒ ՈՐԴՒՈՑ
ԱԾԵԼԻՔ, ՄԿՐԱՏՔ ԵՒ ԶՄԵԼԻՔ
Նոյն վաճառատան

ԲԵԴՐՈԼԻ ԼԱՄԲԱՐՆԵՐ
Նոր կատարելագործութեամբ շինուած, երկու լոյսով

Վաճառատունս յանձնարարողէքով կ'ընդունի ամեն տեսակ ապրանքներ ապսպրել։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

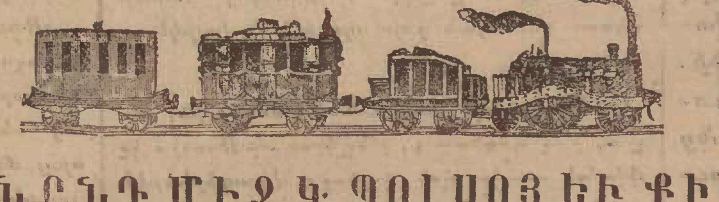

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ–ՉԷՔՄԷՃԷԻ

Սկսեալ ի 1 Ապրիլի (Ն. Տ.) 1886, մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ–ՉԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	4	6	8	2	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42	44	46	48		
	Առաւօտ												Իրիկուն													
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Կ. Պոլիս	6 30	6 58	7 22	7 45	8 12	8 40	9 10	9 44	10 20	10 48	11 22	11 50	1 32	2 21	2 49	3 23	3 51	4 25	4 49	5 22	5 52	6 20	6 39	7 20	...	...
Գում-գաբու	6 39	7 07	7 31	7 55	8 21	8 49	9 19	9 53	10 29	10 57	11 31	11 59	1 41	2 30	2 58	3 32	4 ...	4 34	4 58	5 31	6 01	6 29	6 49	7 29	...	...
Եէնի-գաբու	6 43	...	...	...	...	8 53	9 23	...	10 33	11 01	11 35	12 03	1 45	2 34	3 02	3 36	4 04	4 38	5 02	5 35	6 05	...	6 53	7 33	...	...
Տավուտ փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Սամաթիա	6 49	...	...	...	...	8 59	9 29	...	10 39	11 07	11 41	12 09	1 51	2 40	3 08	3 42	4 10	4 44	5 08	5 41	6 11	...	6 59	7 39	...	...
Եէտի-գուլէ	6 53	7 16	7 41	8 05	8 29	9 04	9 32	10 01	10 43	11 10	11 45	12 12	1 54	2 44	3 11	3 46	4 13	4 49	5 11	5 46	6 14	6 38	7 02	7 43	...	...
Մագրիգիւղ	7 04	7 28	7 53	8 19	...	9 16	...	...	10 55	...	11 58	...	...	2 56	...	3 58	...	5 01	...	5 58	...	6 50	...	7 54	...	...
Այ Ստեֆանօ	...	7 37	8 02	8 31	...	9 25	...	...	11 04	...	12 08	...	...	3 05	...	4 07	...	5 10	...	6 07	...	7 ...	...	...	...	...
Քիւչիւք Չէք	...	...	...	8 40	...	...	...	...	...	...	12 16	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	7 08	..	...	...	...
....	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...

ՔԻՒՉԻՒՔ–ՉԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	41	43	45	1	47		
	Առաւօտ											Իրիկուն														
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Քիւչիւք Չէք	...	6 21	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	2 12	...	...	...	...	...	...	...	...	6 25	...	...	...
Այ Ստեֆանօ	...	6 30	...	7 44	...	8 40	...	9 39	...	...	11 21	...	...	2 21	...	3 23	...	4 25	...	5 22	...	6 15	6 36	...	...	...
Մագրիգիւղ	6 12	6 40	7 27	7 54	...	8 50	...	9 49	...	...	11 31	...	...	2 31	...	3 33	...	4 35	...	5 32	...	6 25	6 49	...	...	...
Եէտի-գուլէ	6 24	6 52	7 39	8 06	8 34	9 04	9 38	10 01	10 14	11 16	11 44	1 26	2 15	2 43	3 17	3 45	4 19	4 48	5 16	5 46	6 19	6 38	7 03	7 14	...	...
Սամաթիա	6 28	6 56	7 43	8 10	8 38	9 08	9 42	...	10 18	11 20	11 48	1 30	2 19	2 47	3 21	3 49	4 23	...	5 20	5 50	...	...	...	7 18	...	...
Տավուտ փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Եէնի-գաբու	6 34	7 02	7 49	8 16	8 44	9 14	9 48	...	10 24	11 26	11 54	1 36	2 25	2 53	3 27	3 55	4 29	...	5 26	5 56	...	...	...	7 24	...	...
Գում-գաբու	6 38	7 06	7 53	8 20	8 48	9 18	9 52	10 10	10 28	11 30	11 58	1 40	2 29	2 57	3 31	3 59	4 33	4 57	5 30	6 ...	6 28	6 47	7 12	7 28	...	...
Կ. Պոլիս	6 46	7 14	8 01	8 28	8 56	9 26	10 ...	10 18	10 36	11 38	12 06	1 48	2 37	3 05	3 39	4 07	4 41	5 05	5 38	6 08	6 36	6 55	7 20	7 36	...	...
....	...	...	...	—	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...

Փոքր ծրարներն անխտիր կ'ընդունուին ամեն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարք Պոլսէն Մաքրի գիւղ կամ աւելի հեռի կայարանաց մինչեւ բանող կառախմբոց միջև. Թիւ 1 և 2 կառախումբերն ունին Ա. Բ. և Գ. կարգի վակոններ. միւս կառախումբերն ունին միայն Բ. և Գ. կարգի վակոններ։